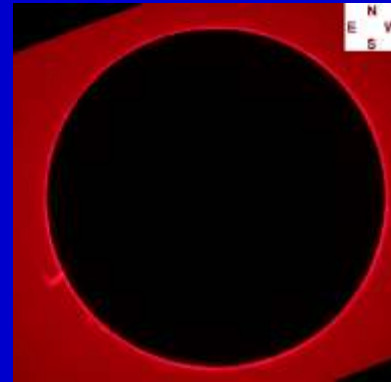

Pozorovateľské, vedecko-výskumné, popularizačno-vzdelávacie a vydavateľské aktivity v Slovenskej ústrednej hvezdárni v Hurbanove

Ivan Dorotovič
Marián Vidovenec
Eduard Koči

Slovenská ústredná hvezdáreň, Komárňanská 137, 947 01 Hurbanovo

Slovenská ústredná hvezdáreň
Hurbanovo

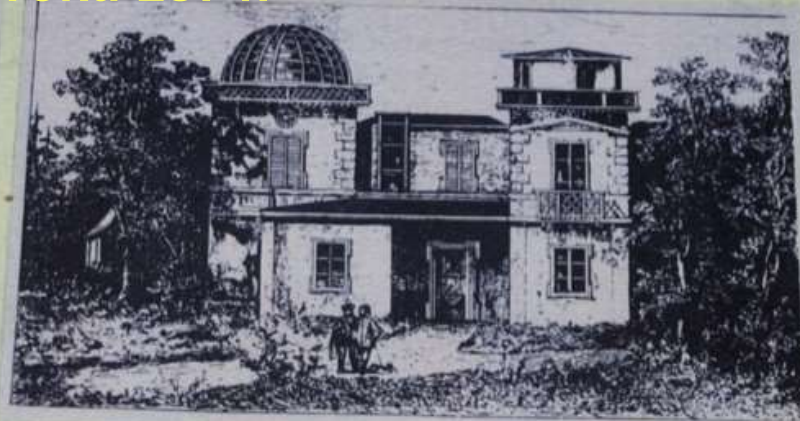
<http://www.suh.sk>

SÚH

**Založenie
hurbanovskej
hvezdárne
- 1871**

**Historická budova hvezdárne
v roku 1874:**

Konkoly-Observatory, O-Gyalla 1874

Dr. Mikuláš Thege Konkoly

**Zakladateľ hurbanovskej hvezdárne
Dr. Mikuláš Thege Konkoly**

Budova hvezdárne v roku 1896.

Historická budova SÚH

2019

Pravidelný **slniečny pozorovací program** začal v Ó-Gyalle (Hurbanove) v roku **1872**. M. Thege Konkoly vykonal prvú kresbu slnečných škvŕn, **16. mája 1872**.

M. Thege Konkoly bol jedným z prvých vedcov, ktorí vykonávali aj mikrometrické meranie polôh slnečných škvŕn.

Okrem toho: **protuberančný spektroskop** pre pozorovanie slnečných protuberancií; **spektrograf** na fotografovanie slnečného spektra; **meteoroskop** pre vizuálne **pozorovanie meteorov**: M. Thege Konkoly objavil meteorický roj α -Capricornidy (1871) a κ -Cygnidy (1874).

Od r. **1885** bolo v Ó-Gyalle denne určované Wolfovo číslo slnečných škvrn. Všetky staršie pozorovania boli spracované Wolfovou metódou a relatívne čísla boli zaslané do Zürichu.

Wolf využil tieto pozorovania na doplnenie chýbajúcich pozorovaní.

1930 – B. Šternberk , prvé astrofotometrické pozorovanie planéty Pluto v Európe krátko po objave bolo vykonané v Starej Ďale.

1936 – expedícia Dr. Novákovej do Ruska (Orenburg, ZSSR, **13. 6. 1936**) na pozorovanie úplného zatmenia Slnka.

1936-38 – konštrukcia spektroheliokopu Haleho typu podľa vzoru prístroja observatória na Mt. Wilsone. Prístroj bol uvedený do činnosti v Hurbanove až v roku 1967.

Po 2. svetovej vojne boli pozorovania Slnka obnovené až v r. **1966**. Pravidelné kresby slnečných škvŕn boli vykonávané najskôr pomocou refraktora 120/1800 mm, neskôr od r. **1974** pomocou refraktora Coudé 150/2250 mm (kresby slnečných škvŕn a fotografovanie fotosféry Slnka pomocou slnečno-mesačnej komory).

Pracovníci hvezdárne v Hurbanove pokračovali od roku **1990** v organizovaní ďalších 13 expedícií za úplným zatmením Slnka.

V roku **1983** bol inštalovaný horizontálny slnečný ďalekohľad so spektrografom (HSĎS).

Od roku **2007** začali pravidelné pozorovania protuberancií koronografom Lyottovho typu.

Slnečná koróna počas úplného zatmenia Slnka v Tihany, (Maďarsko 11. 8. 1999)

Od roku **2014** začal program registrácie rádiometeorov na frekvencii 49.74 MHz (televízny vysielateľ **Ľvov**, Ukrajina), pričom doplnkovo sú vybrané rojové meteory pozorované aj vizuálne; neskôr bola doplnená druhá zostava pre registráciu na frekv. 143,05 MHz (**GRAVES**, Fr.)

Od roku 2017 začal program fotometrického pozorovania premenných hviezd a tranzitujúcich objektov (exoplanét) pomocou ďalekohľadu Celestron 14" na montáži EQ8.

VÝSKUMÉ ÚLOHY V SÚH HURBANOVO

Astronomické pozorovania a výskum sú zamerané najmä na:

- **slnečnú fyziku** (slnečné škvrny, slnečné erupcie, protuberancie, úplné zatmenia Slnka, slnečné spektrum) a **kozmičné počasie** (CME, kozmičné žiarenie),
- **meteorickú astronómiu** (vizuálne pozorovanie, registrácia rádiometeorov, videoregistrácia meteorov),
- **exoplanéty a premenné hviezdy** (fotometrické pozorovanie, filtre U-B-V-I).

Vedecko-výskumné a pozorovateľské oddelenie (VVPO):

Budova VVPO a horizontálneho slnečného ďalekohľadu so spektrografom (HSĎS).

Vedecko-výskumné a pozorateľské oddelenie SÚH:

- **Súčasný vedecko-výskumný a pozorovací program sa zameriava na :**
 - pozorovanie slnečných škvŕn a protuberancií,
 - skúmanie **cyklov slnečnej aktivity**,
 - pozorovanie slnečnej koróny počas úplných zatmení Slnka,
 - **SID** monitoring,
 - slnečný rádiový spektrometer **CALLISTO**, rádiové vzplanutia;
 - modifikovaný koronálny index (**MCI**) a EUV žiarenie Slnka
 - modifikovaný homogénny rad (**MHR**) intenzity slneč. koróny
 - kozmické počasie, štatistika CME v 23. cykle slnečnej aktivity, kozmické žiarenie (Forbushove poklesy), slnečná aktivita versus klíma Zeme / rast stromov.
- **pozorovanie rádiometeorov** (od roku 2014)
- **fotometria premenných hviezd a tranzitujúcich objektov** (od roku 2017)

VÝSKUM SLNKA A KOZMICKÉHO POČASIA:

POZOROVANIA SLNKA:

- Denné kresby **slnčných škvŕn** – refraktor **Coudé** s D/f 15/225 cm.
- Patrolné pozorovania **protuberancií - Lyotov koronograf**, D/primárne ohnisko/efektívne ohnisko: 9/125/375 cm.
- [Patrolné pozorovania **slnčných erupcií - spektrohelioskop** s D/f 10/500 cm.]
- Spektrografické pozorovania pomocou **horizontálneho slnečného ďalekohľadu so spektrografom (HSĎS)** s parametrami D/f of 50/3500 cm; spektrograf: optická mriežka s 632 vrypmi/mm, ohnisková vzdialenosť kolimátora je 96,6 cm, ohnisková vzdialenosť objektívu je 96,4 cm.
 - spektrometrické pozorovania
- Pozorovanie **úplných zatmení Slnka**.
- **SID** monitoring.
- Rádiový spektrometer **CALLISTO**

Denné pozorovania Slnka sú zasielané online formulárom do **SILSO v Bruseli** (denne), do **SONNE Network** v Nemecku i do niekoľkých centier v **ČR** (mesačne) a denne do národného koordinačného centra v **HaP Prešov**.

**HSĎS pred
rokom 2012:**

Objektív slneč.
ďalekohľadu,
50/3500 mm.

Rovinné zrkadlá
celostatu (priemer 60 cm)
a pomocné rovinné zrkadlo.

Štrbina spektrografu
a CCD kamera astropix 1.4

Kolimátorové zrkadlo (vľavo)
a objektív spektrografu (vpravo)

Optická mriežka spektrografu

CCD kamera Astropix 1.4

Pozorovacia miestnosť horizontálneho
slniečného ďalekohľadu so spektrografom

HSĎS po modernizácii riadiacej elektroniky v roku 2012:

na veži coelostatu

Rozvodné skrine
napájania

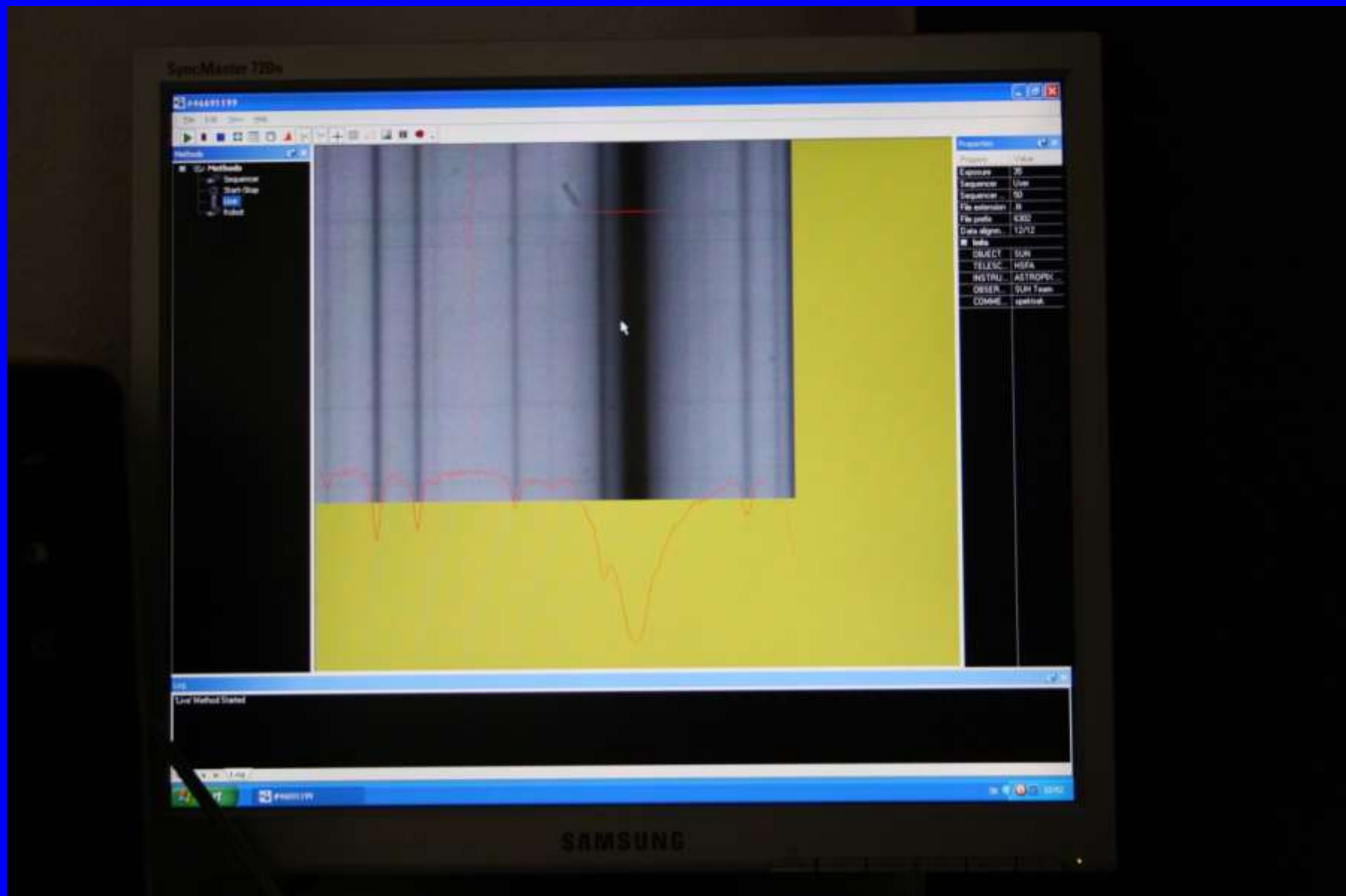
Ovládanie pohybu
zrkadiel coelostatu

v pozorovacej miestnosti

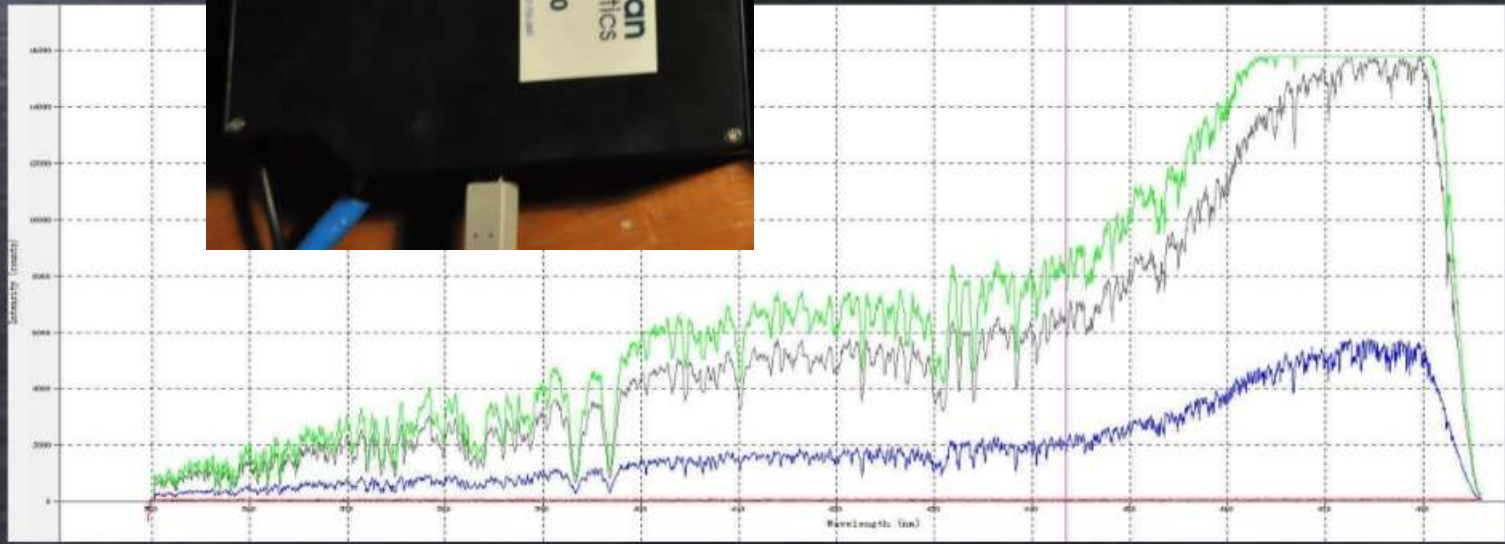
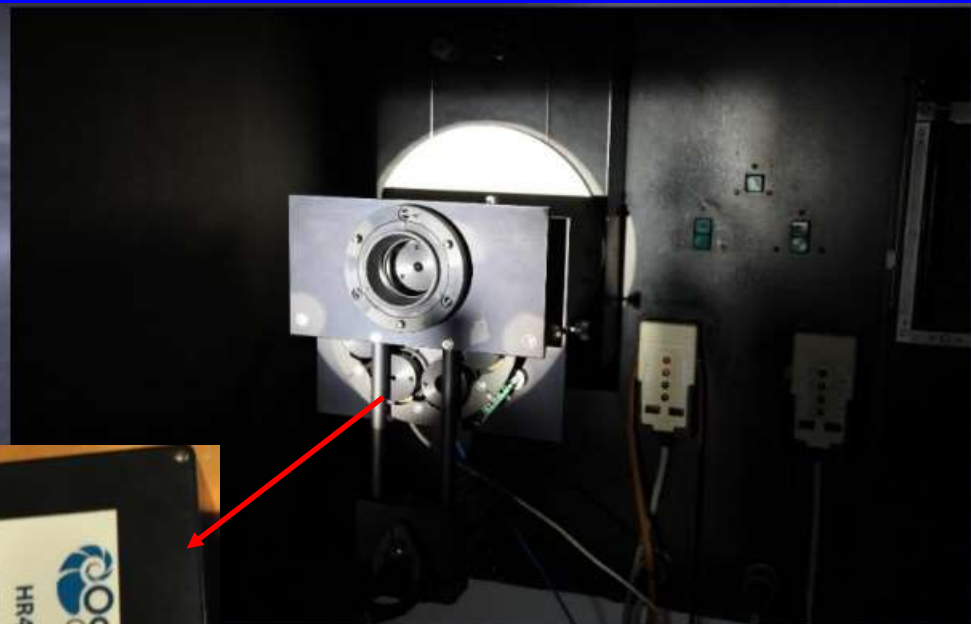

Nový spôsob pozorovania – vľavo riadiaci počítač ovládania coelostatu a spektrografu, v strede kamera na snímame obrazu na štrbine. Za cloniacou doskou je monitor pozorovacieho počítača.

Časť slnečného spektra v okolí sodíkovej spektrálnej čiary na monitore počítača.

Meranie spektrálneho toku v optickom kontinuu: v spolupráci s AsÚ AV ČR v Ondřejově

SÚH, 2011

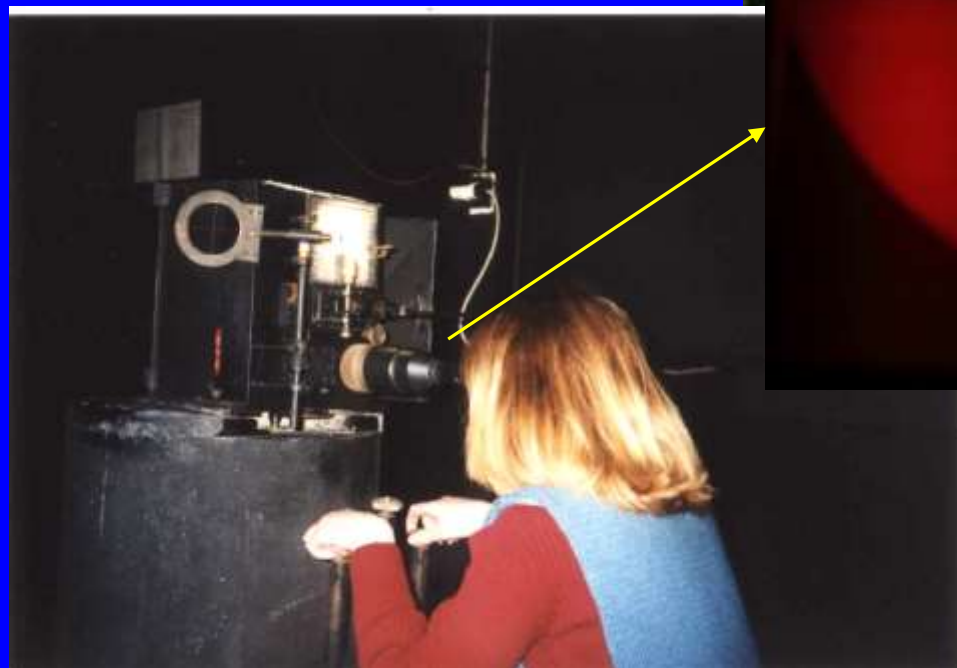
Refraktor Coudé, D/f - 15/225 cm, zakresľovanie slnečných škvŕn.

Reflektor
HDN400
400/1800
a refraktor
105/1200

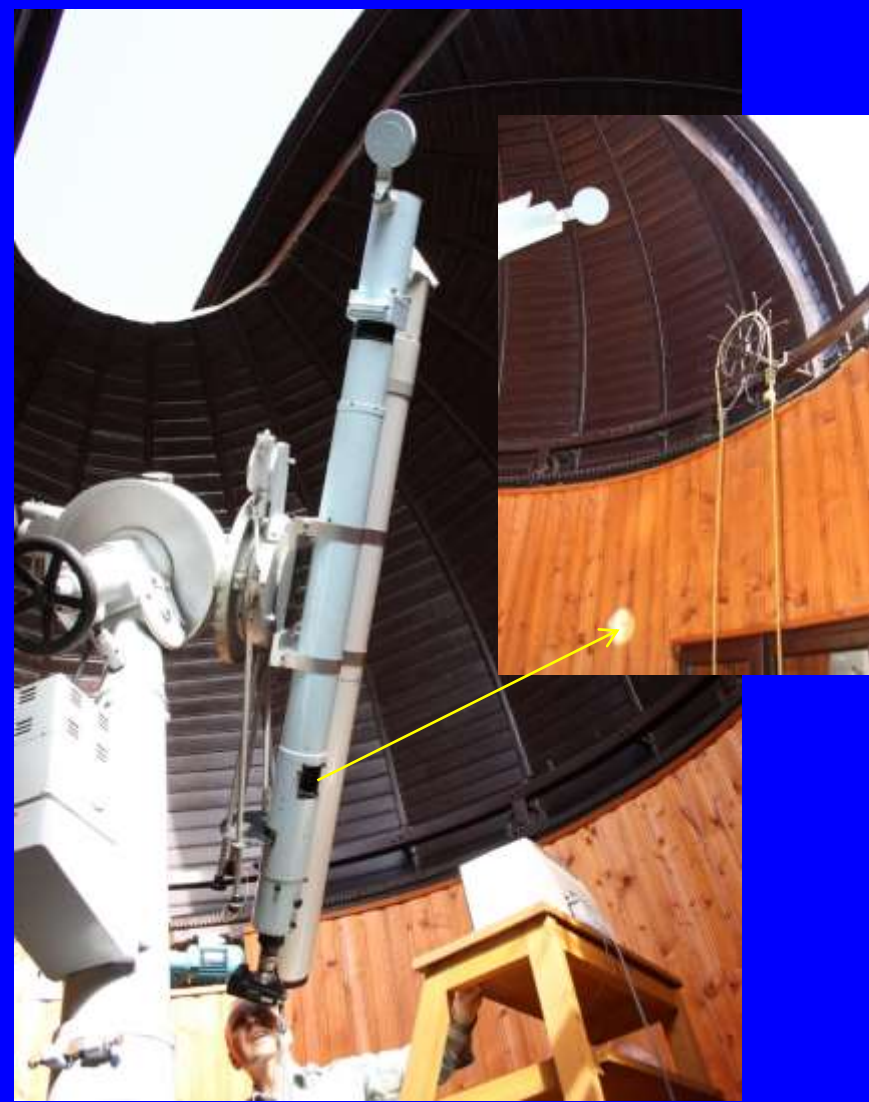
Slnečné hodiny v parku SÚH

Spektrohelioskop, vizuálne pozorovanie erupcií

Heyde kupola

Koronograf, pozorovanie
protuberancií , D/primárne
ohnisko/ efektívne ohnisko
- 9/125/375 cm

Slnečná aktivita a magnetické pole Zeme

(údaje podľa pozorovaní Odborno-pozorovateľského oddelenia SÚH)

47°52,372' N 18°11,368' E

[english](#)

[Archív obrázkov](#)

31-01-2019, 09:44 UT

JANUÁR 2019

Protuberančný koronograf, SÚH Hurbanovo

H-alfa filter - pološírka priepustnosti 0,6 nm

Coudé refraktor, Historická budova SÚH

D/f : 150/2250 mm

[Archív kresieb fotosféry](#)

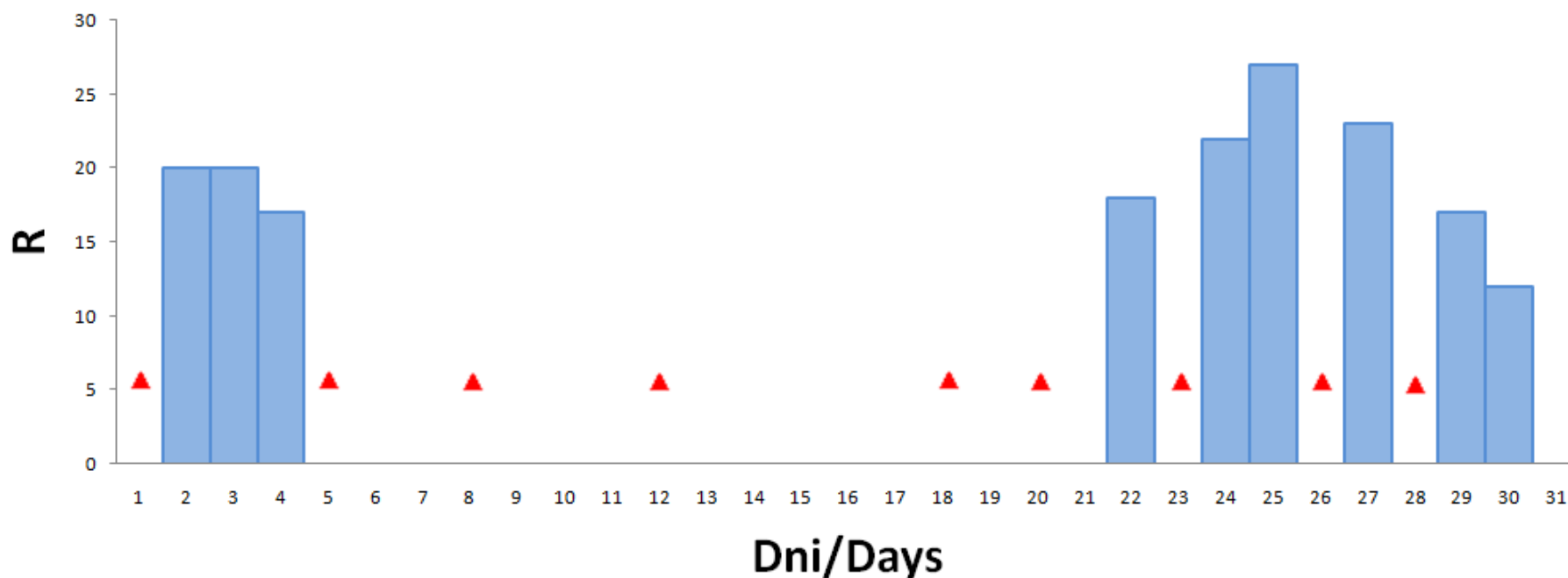

Deň	1	2	3	4	5	6	
R	▲	20	20	17	▲	0	
O	▲	3	4	4	▲	5	
MPZ	np	np	np	np	mp	np	

<http://www.suh.sk/obs/aktivita/aktivita.htm>

Grafický priebeh **Wolfovho čísla** slnečných škvŕn

Január 2019

Protokoly Wolfových čísiel:

<http://www.suh.sk/online-data/protokoly-pozorovani-sln-fotosfery>

Slnčná fotosféra:

Slovak Central Observatory Hurbanovo

Date: 2011/10/21

UT: 06:35

Q: 4

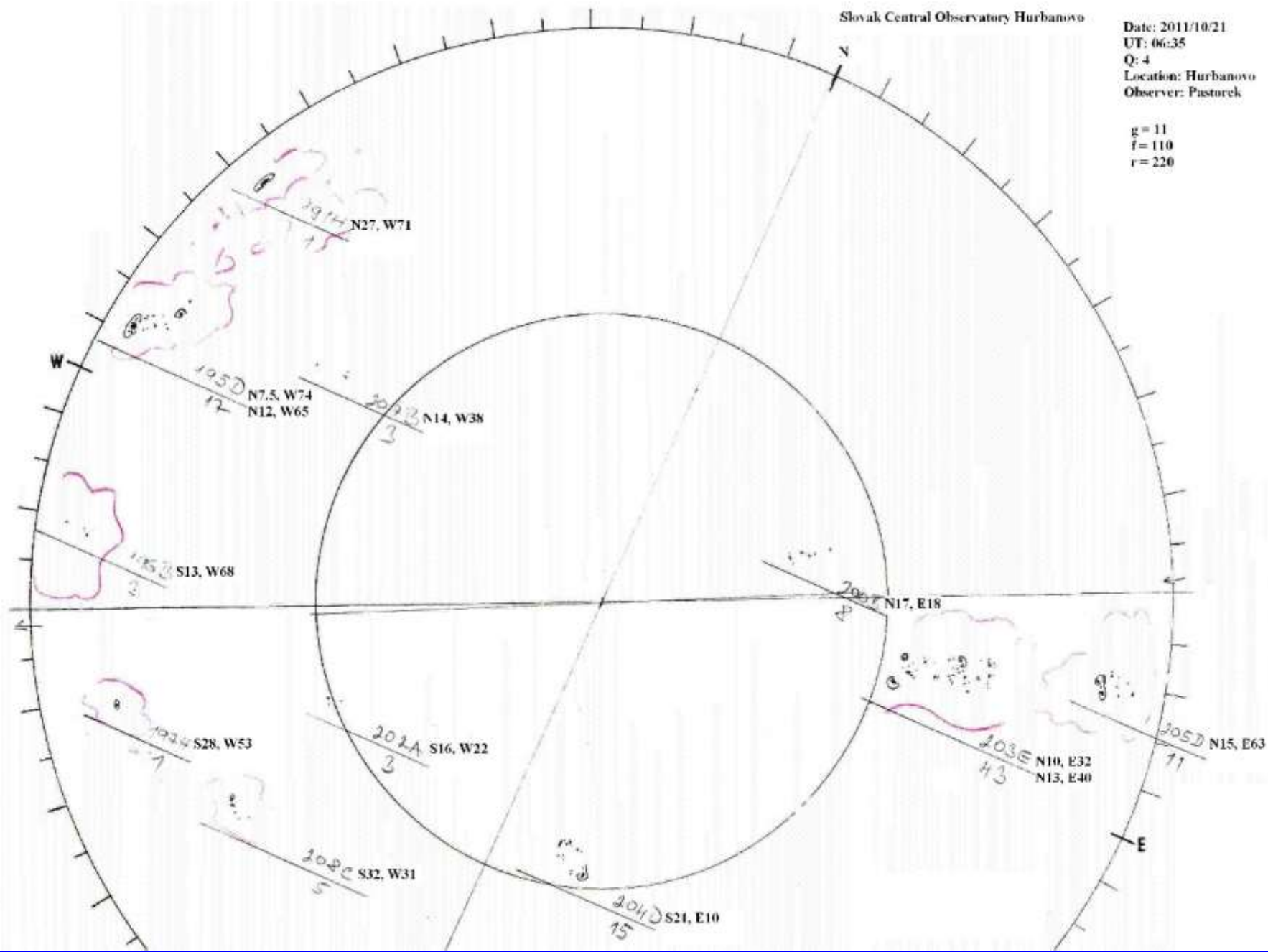
Location: Hurbanovo

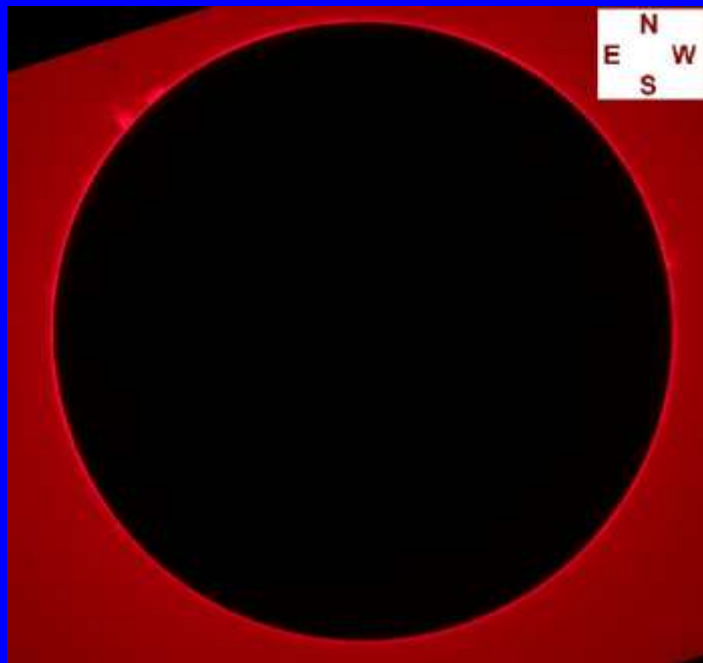
Observer: Pastorek

g = 11

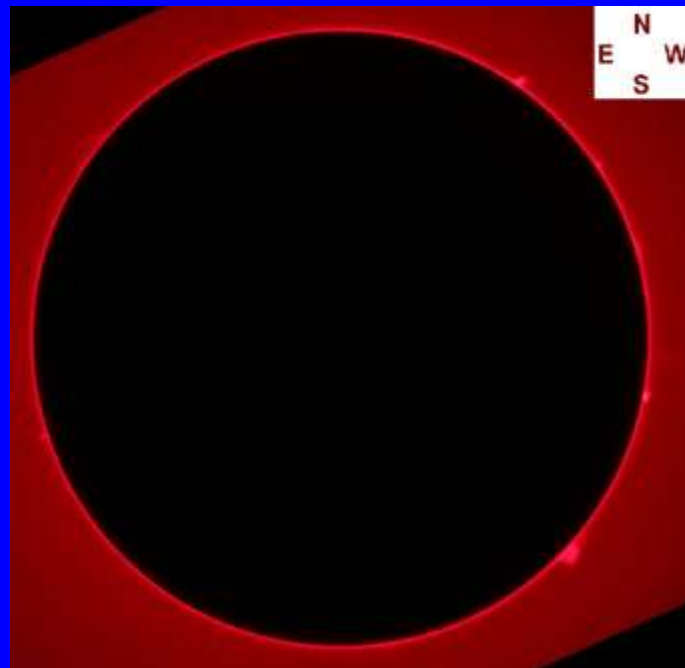
f = 110

r = 220

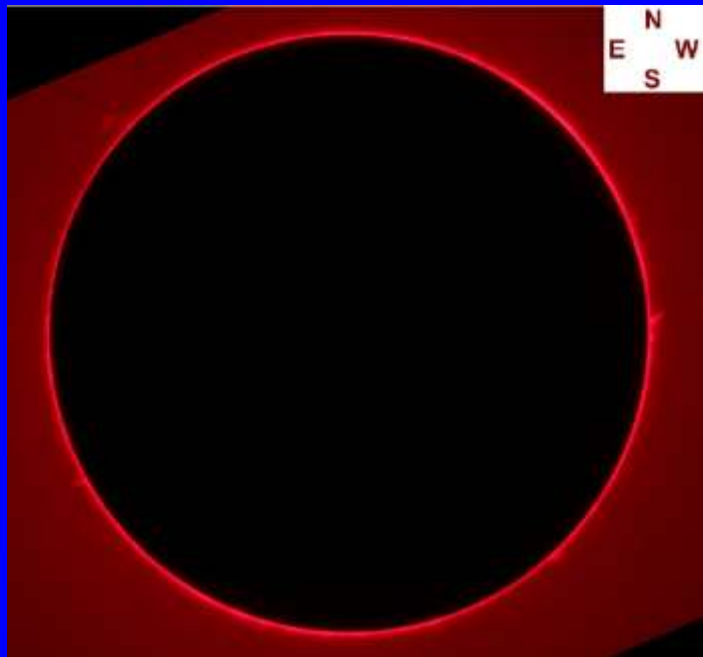

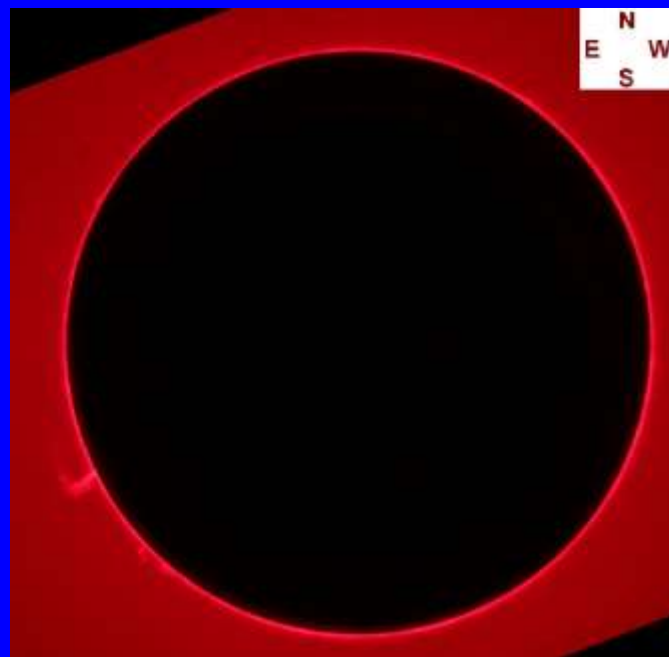
19-2-2008

30-4-2008

9-3-2008

15-5-2008

Zatmenie Mesiaca
21. 1. 2019

Slnecná
chromosféra v čiare
H-alfa. 16. 5. 2015

VENUŠA

12.09.2016

21.03.2017

Porovnanie vzhľadu
Venuše v rôznych fázach
a vzdialenostiach od Zeme

Slnecná škvrna „medvedia
laba“ fotografovaná
dňa 20. 11. 2014.

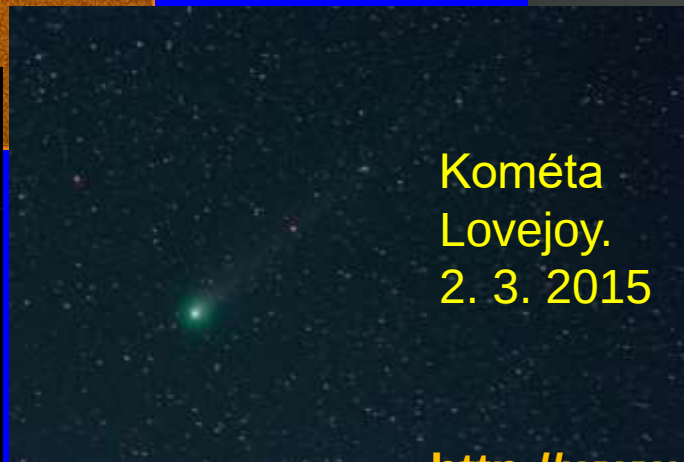
Kométa
46P Wirtanen
4. 12. 2018

Prvé svetlo
z Celestronu 14 na montáži
EQ8, M 57, 24.10.2017

Kométa
Lovejoy.
2. 3. 2015

Jeden z meteorov
roja Perzeidy

SID (Sudden Ionospheric Disturbances) monitor v Hurbanove:

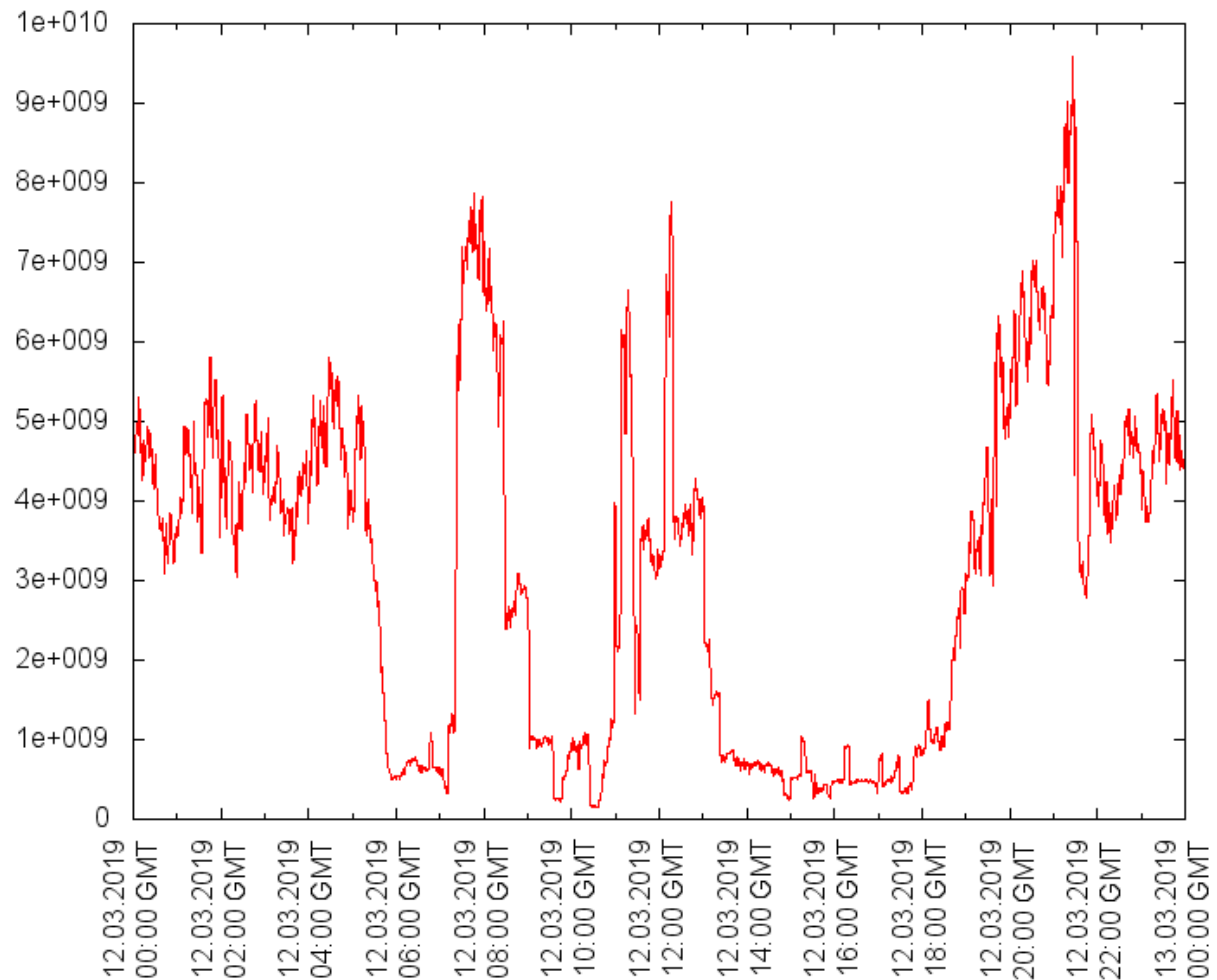
- detekcia náhlych
ionosférických porúch

SID monitor - SÚH Hurbanovo

Priebeh za predchádzajúci deň 12.03.2019

Zdroj signálu: DHO38 (23,4 kHz)

CALLISTO – slnečný rádiový spektrometer (od r. 2011) *(Compound Astronomical Low-cost Low-frequency Instrument for Spectroscopy and Transportable Observatory)* **< Benz, Monstein, Meyer (2005) >**

Medzinárodná sieť prístrojov CALLISTO
v rámci programu ISWI (International Space
Weather Initiative): www.e-callisto.org

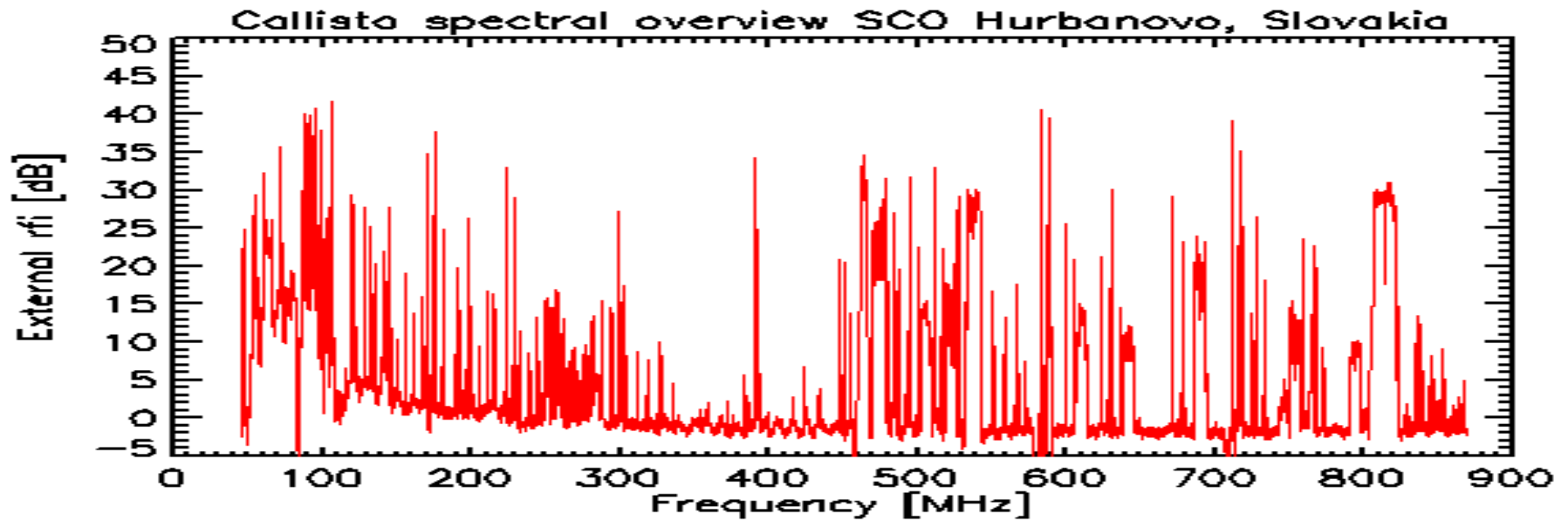
**CALLISTO eC50 (vľavo)
a zosilňovač**

**Rozsah frekvencií:
45 – 870 MHz,
Frekvenčné rozlíšenie: 62,5 kHz**

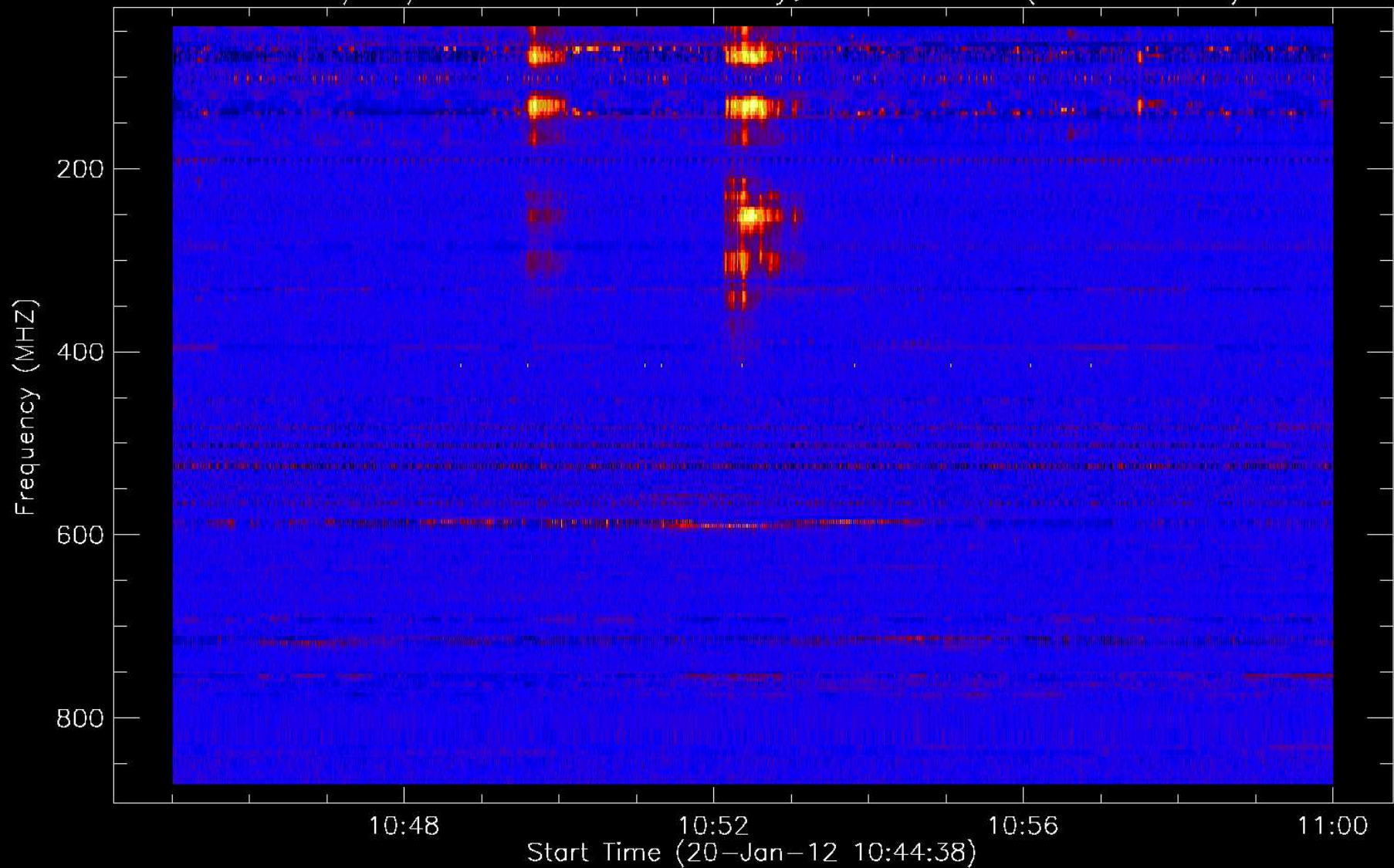
Log-periodická anténa CLP-5130-2N

Christian Monstein (ETH, Zürich, Švajčiarsko)

2012/01/20 Radio flux density, e-CALLISTO (HURBANOVO)

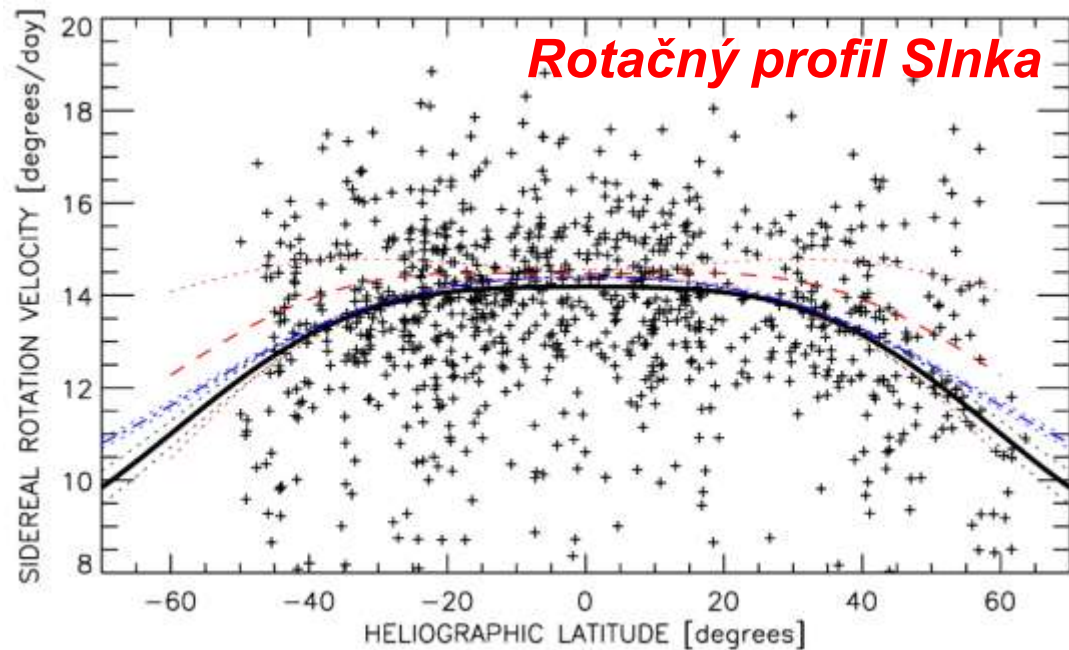
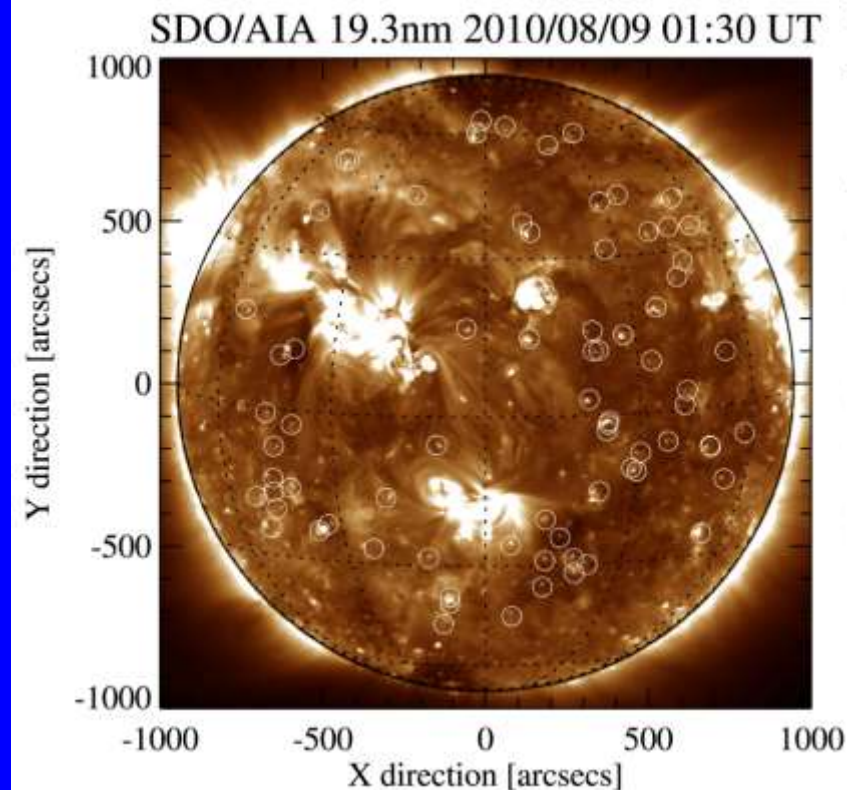

Rádiové vzplanutie typu III (elektróny) 20. januára 2012 medzi 10:49 and 10:53 UT.

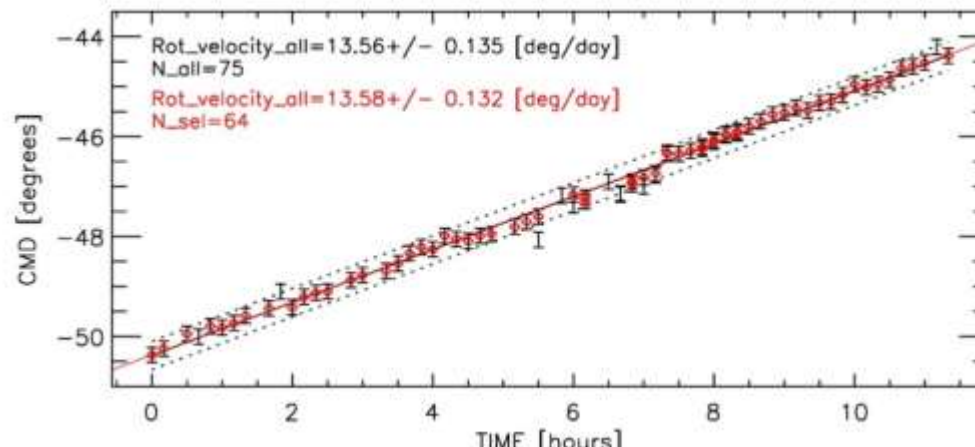
[<http://soleil.i4ds.ch/solarradio/callistoQuicklooks/>]

Diferenciálna rotácia jasných koronálnych bodov (Coronal Bright Point – CBP):

- metóda „traserov“

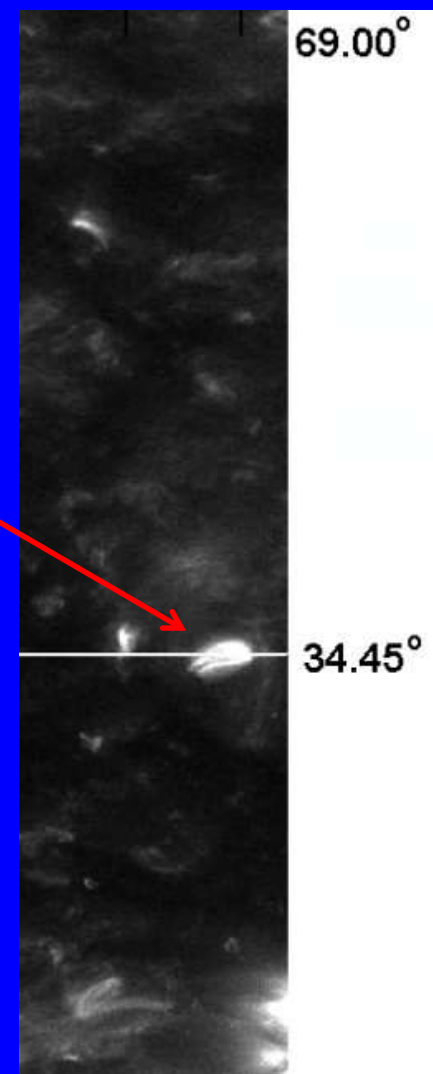
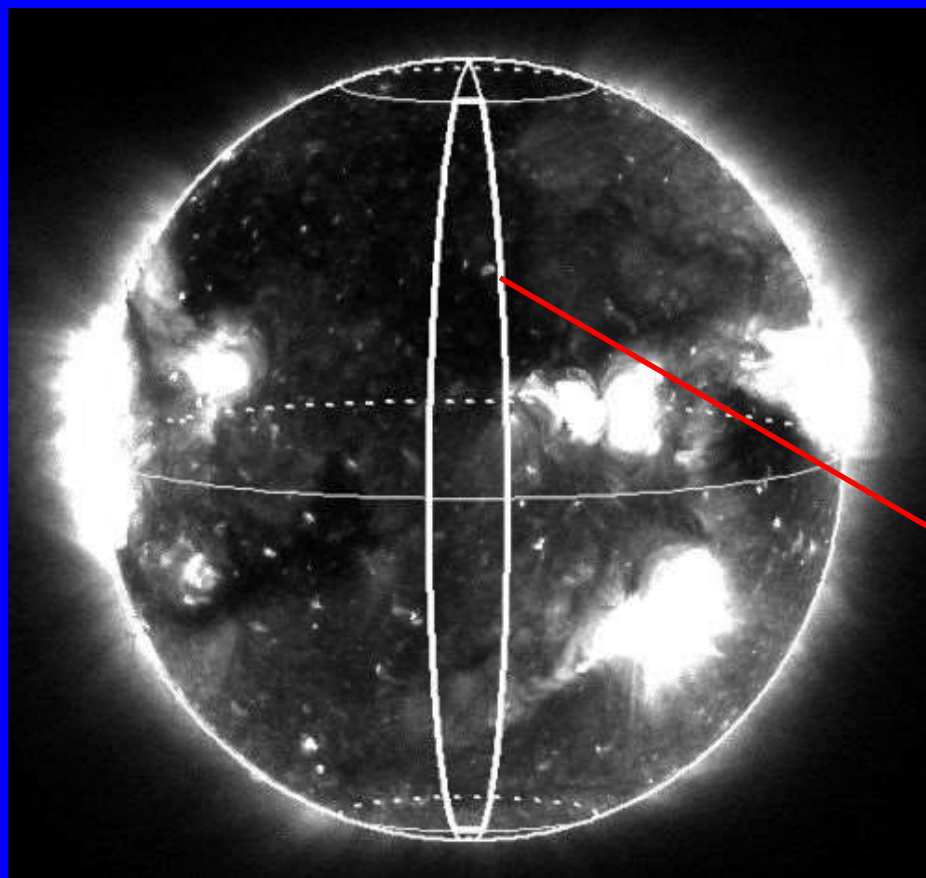
$$\omega = 14.187 - 0,43 \sin^2 b - 5,09 \sin^4 b \text{ [°/deň]}$$

Program pre
automatické
sledovanie
CBP.

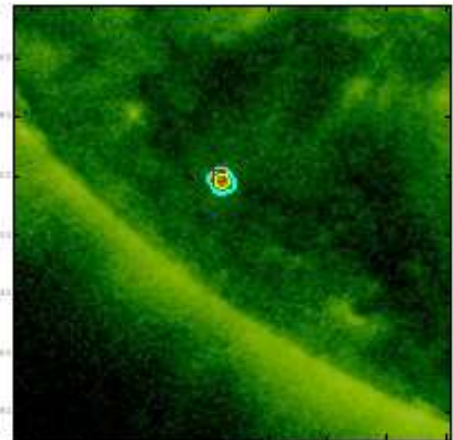
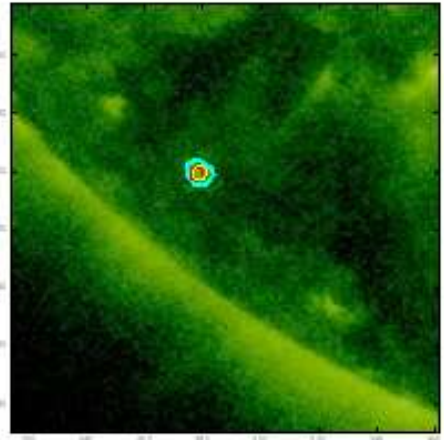
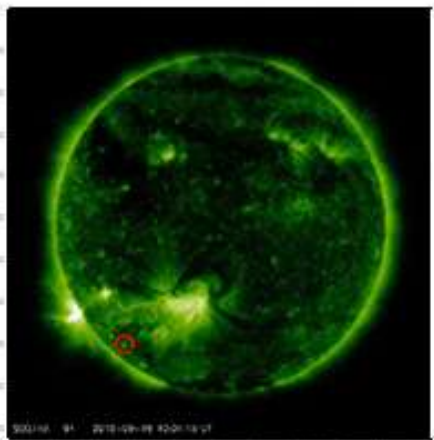
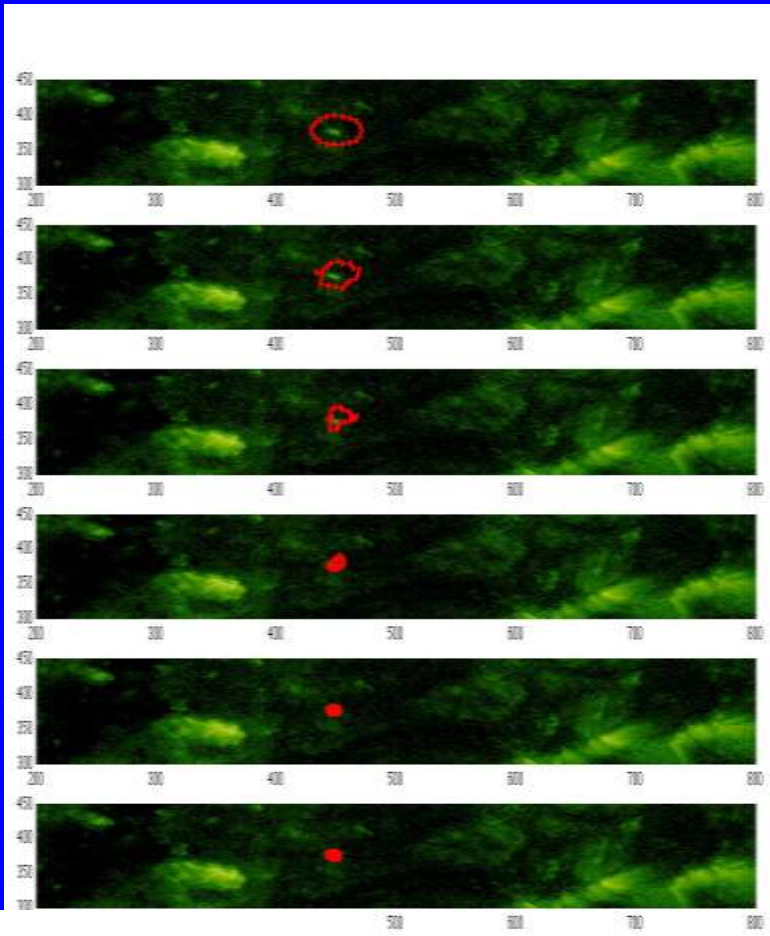
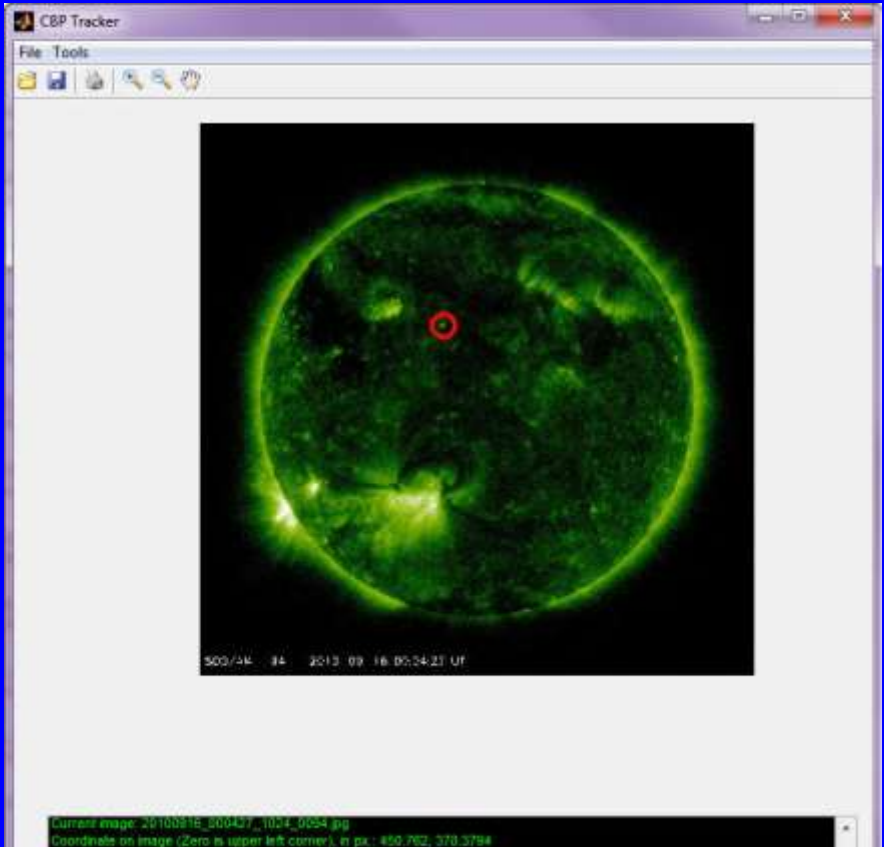
- Krížovokorelačná metóda**

AIA / SDO
EUV channel
21.1 nm

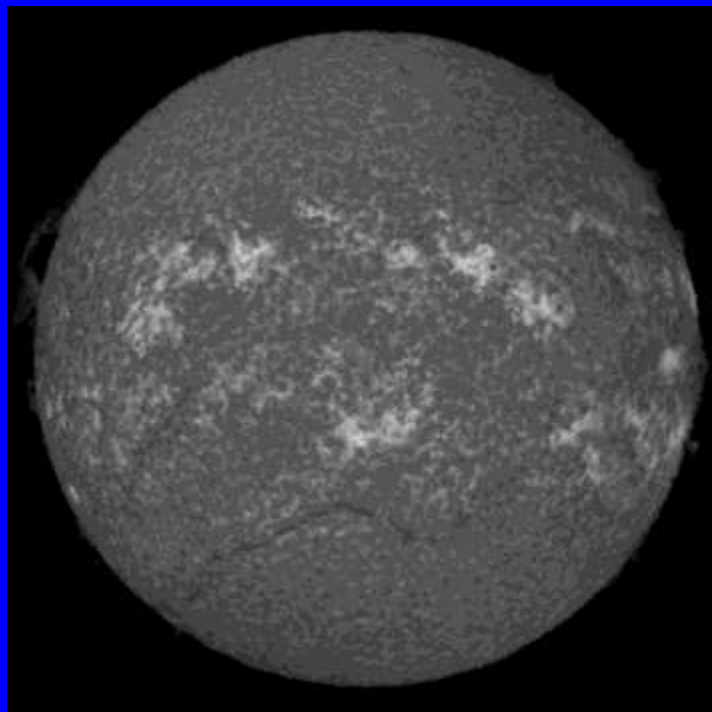
***Slnečná koróna 30. aug. 2016,
12:00:12,8 UT.***

Automatická detekcia a sledovanie CBP:

SDO/AIA 9,4 nm

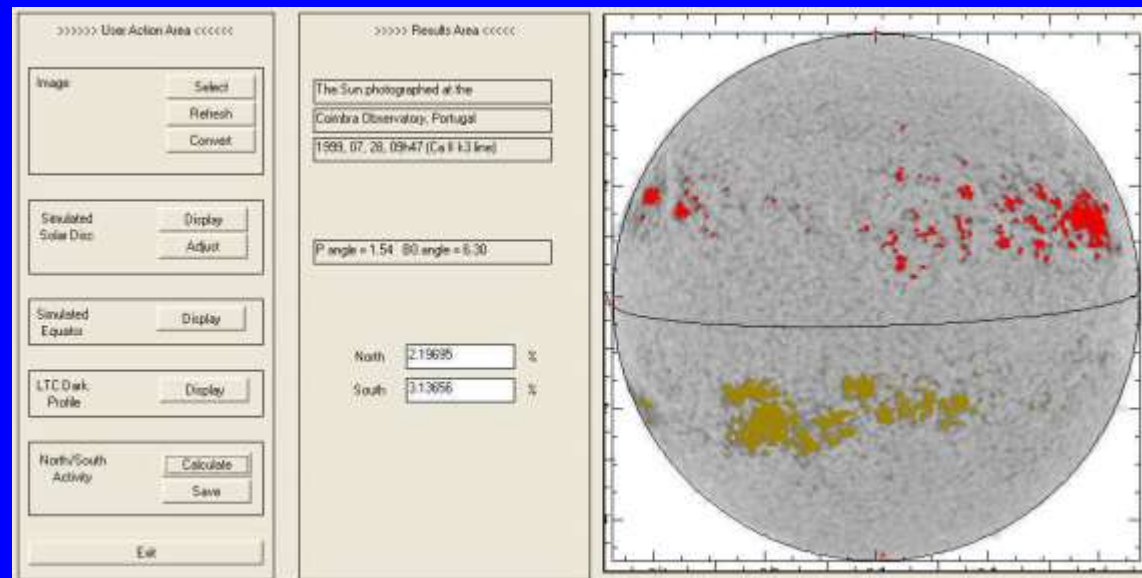
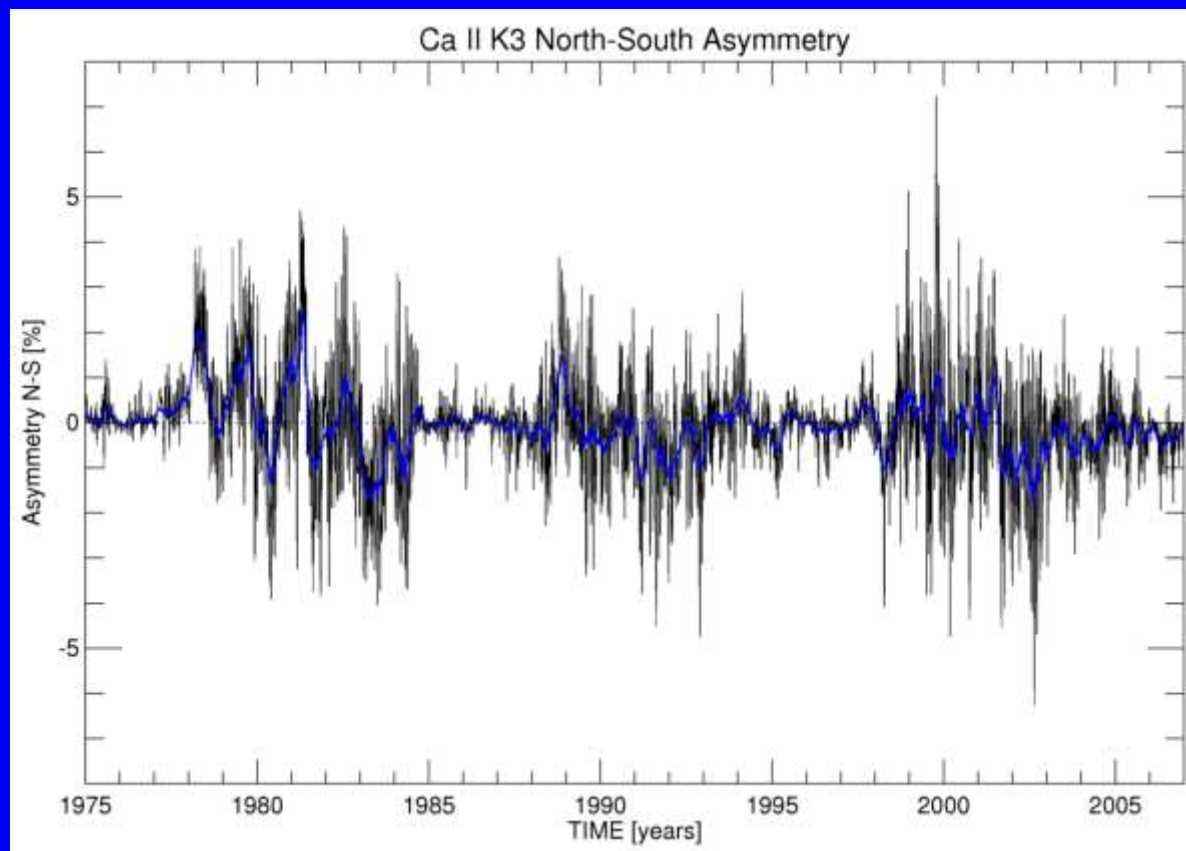
Severo-južná asymetria
slnéčnej aktivity
(spektroheliogramy CA II K3):

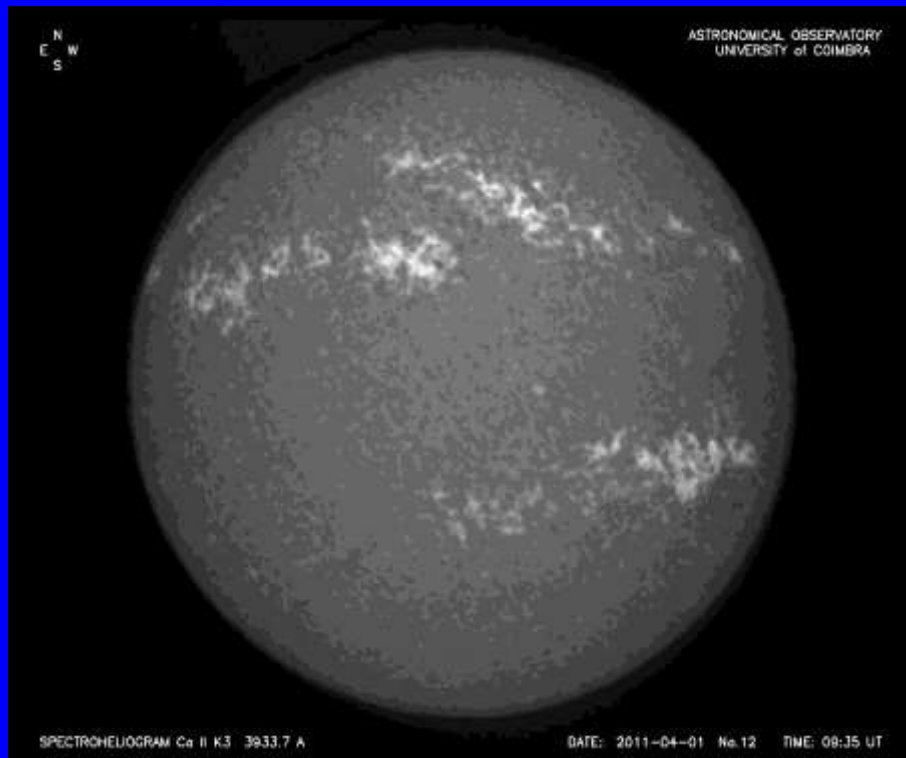
Spektroheliogram z OGAUC

27-04-2002

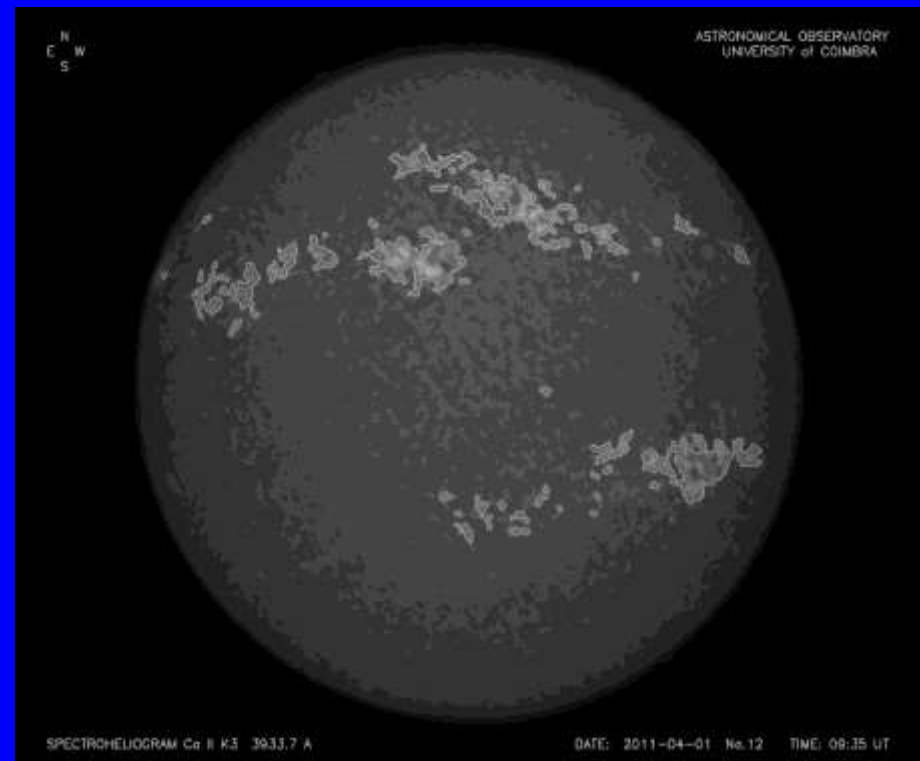
*Interface počítačového programu
na určenie plochy jasných oblastí
v spektrálnej čiare CA II K3.*

- Počítačový program pre automatickú detekciu slnečných štruktúr v spektroheliogramoch OGAUC Coimbra (Portugalsko) – **metóda matematickej morfológie**

Spektroheliogram CaII K3
(1. 4. 2011).

Automatická detekcia chromosférických flokul zakreslená do pôvodného obrázku.

Vplyv slnačnej aktivity na rast stromov:

Pinus sylvestris

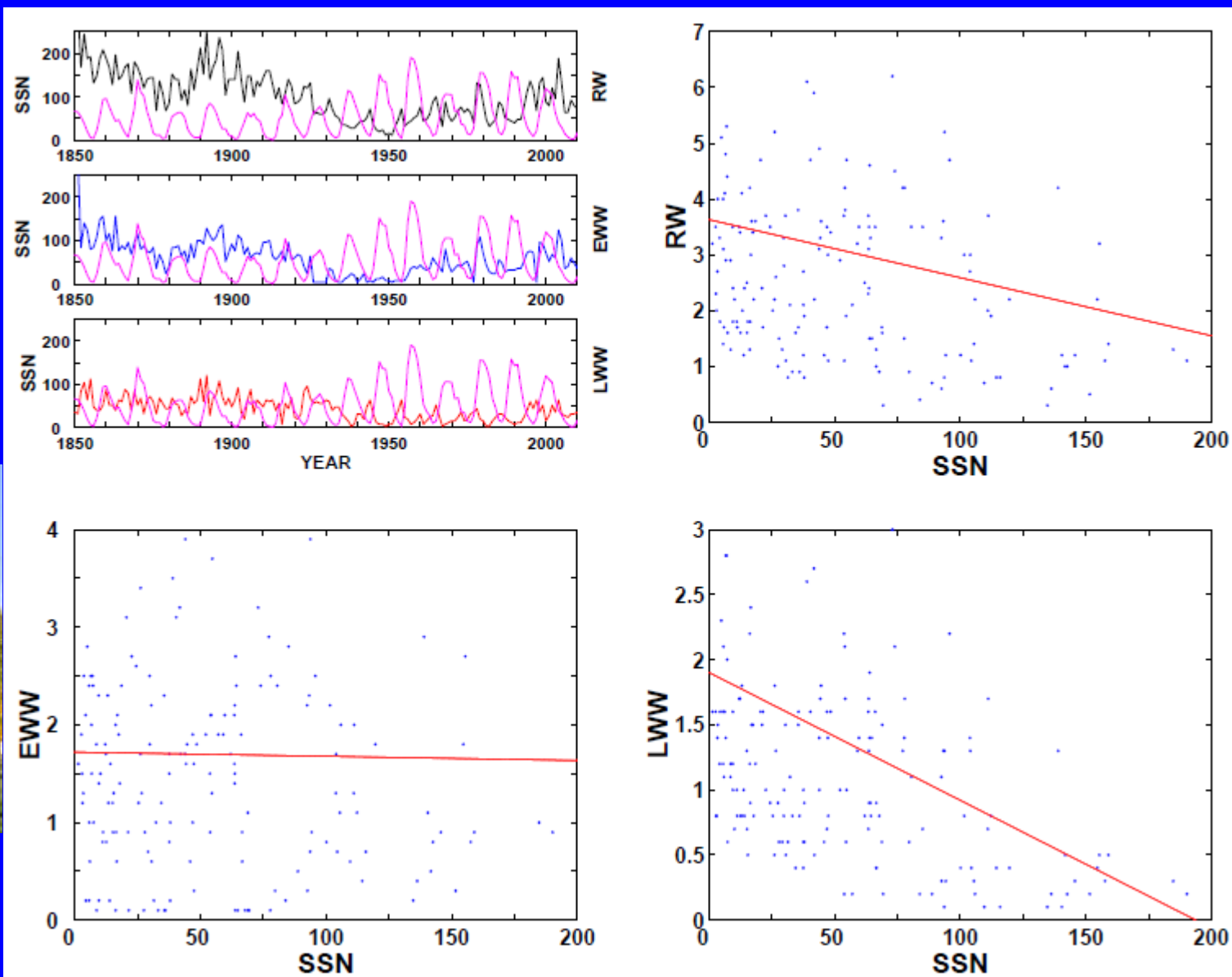
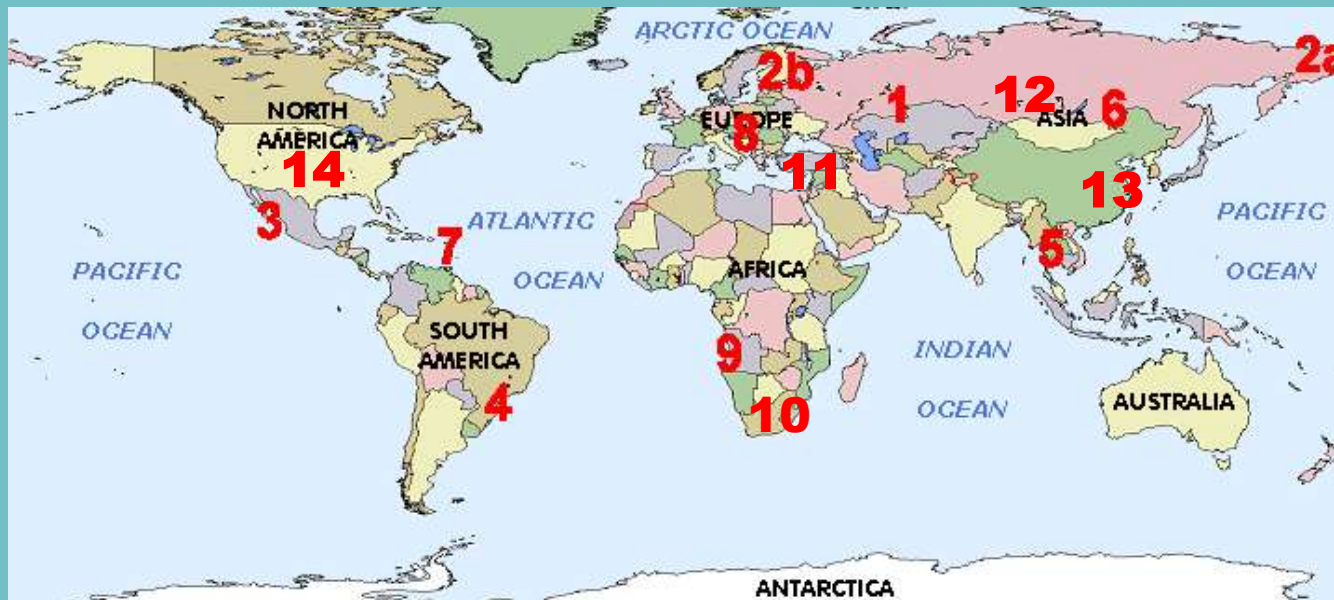

Figure 4. Bivariate fit of the ring width – RW (*top panel*), earlywood width – EWW (*bottom left panel*), and the latewood width – LWW (*bottom right panel*), respectively, of the Scots pine by the solar (sunspot) activity (yearly Wolf Sunspot Number - SSN).

Eclipse expeditions of the Observatory Hurbanovo

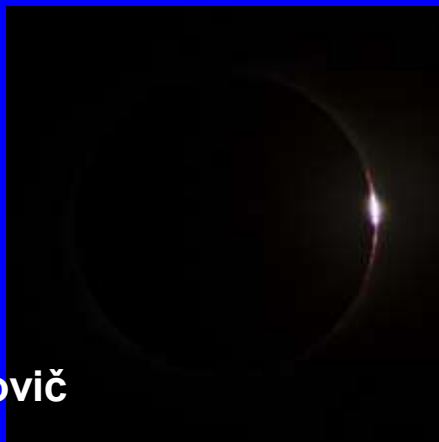

- 1** – 19 June 1936, Krasnyj Borek, Russia
- 2** – 20 July 1990, **a** - Chukotka, Russia, **b** – Ilomantsi, Finland
- 3** – 11 July 1991, La Paz, Mexico
- 4** – 3 November 1994, Criciuma, Brazil
- 5** – 24 October 1995, Nakhon Sawan, Thailand
- 6** – 9 March 1997, Chita - Pervomajskij, Siberia, Russia
- 7** – 26 February 1998, Guadeloupe, France
- 8** – 11 August 1999, Velem-Tihany-Kiskunmajsa, Hungary
- 9** – 21 June 2001, Sumbe, Angola
- 10** – 4 December 2002, Messina, South Africa
- 11** – 29 March 2006, Side, Turkey
- 12** – 1 August 2008, Novosibirsk, Russia
- 13** – 22 July 2009, Tianhuangping, Anji, China
- 14** – 21 August 2017, Columbia, Missouri, USA

Polarizácia bielej koróny

Bailyho perly

I. Dorotovič

22. Júl 2009,
Tianhuangping, Anji, Čína

Biela koróna

I. Dorotovič

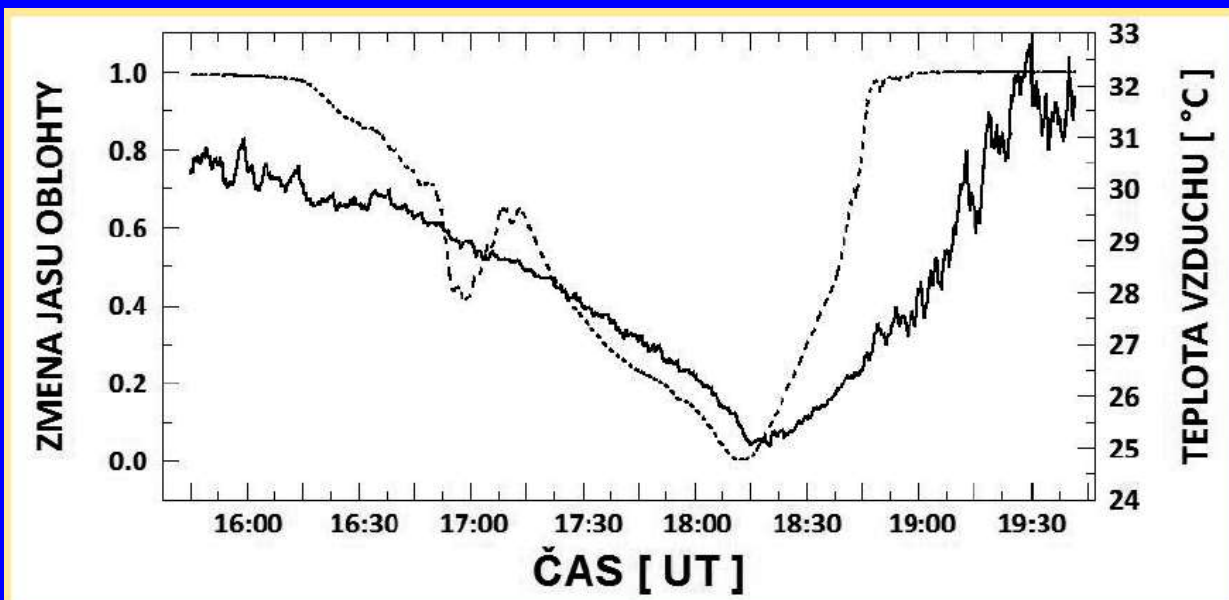
L. Pastorek

21. August 2017, Columbia, MO, USA

Fotografie z roku 2017 upravené pomocí programu
CANON Digital Photo Professional (**P. Dolinský**)

MORRISON OBSERVATORY, FAYETTE

Priebeh relatívnej zmeny jasu oblohy (prerušovaná čiara, škála naľavo) a teploty vzduchu (plná čiara, škála napravo) počas úplného zatmenia Slnka 21. augusta 2017, maximálna fáza ktorého nastala vo Fayette o 18:12:43 UT.

SLNEČNÝ SEMINÁR SÚH:

Cieľom slnečných seminárov je vzdelávať Odborných pracovníkov hvezdární a planetárií - oboznámiť sa s najnovšími poznatkami vo fyzike Slnka (slnečnej aktivite a jej vplyve na Zem), v geofyzike, v meteorológii a klimatológii.

Zborník referátov na DVD:

24. slnečný seminár bol v roku 2018.

<http://www.suh.sk/organizujeme/meetingy/24-celostatny-slnečný-seminar>

Účastníci:

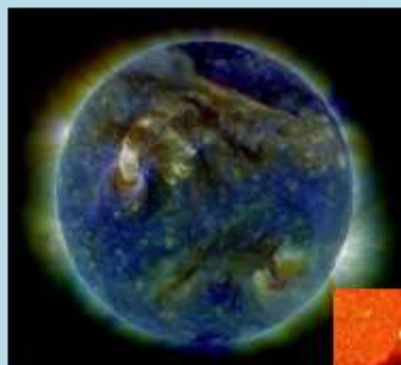
<http://www.suh.sk/organizujeme/meetingy/24-celostatny-slnečný-seminar/597-24css-2018>

2011 ISWI Summer School in Space Science

21 – 27 August 2011, Tatranská Lomnica, Slovakia

- **Organiser:** International Space Weather Initiative
- **Co-organisers:** Centre of Space Research: Space Weather Influences, Tatranská Lomnica
Slovak Central Observatory, Hurbanovo

• **Course directors:** N. Gopalswamy
(Nat.Gopalswamy@nasa.gov)
and I. Dorotovič (ivan.dorotovic@suh.sk)

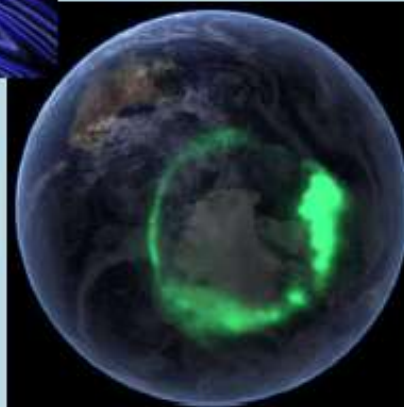
• **Local Organising Committee:**

I. Dorotovič (chair of the LOC), E. Hodálová,
SCO, Hurbanovo · J. Koza, A. Kučera, AI of SAS,
Tatranská Lomnica · K. Kudela, R. Langer,
IEP of SAS, Košice · M. Lorenc, T. Pintér,
SCO, Hurbanovo ·
F. Valach – GPI of SAS,
Geomagnetic Obs.,
Hurbanovo

• **Invited lecturers:**

Ch. Amory-Mazaudier, M. Bárta,
M. Danielides, J. M. Davila, I. Dorotovič,
J. Dudík, W. Dziembowski, R. Erdélyi,
N. Gopalswamy, A. Hanslmeier, P. Heinzel,
R. Huth, F. Kamalabadi, J. Koza, A. Kučera,
K. Kudela, J. Laštovička, E. Lopez, D. Maia,
D. Odstrčil, D. Pérez-Suárez, R. A. Ribeiro,
M. Sobotka, F. Valach

2011 ISWI-EUROPE SUMMER
SCHOOL IN SPACE SCIENCE
August 21-27, 2011, Astronomical
Institute of the SAS,
Tatranská Lomnica, Slovakia

Website: http://stara.suh.sk/id/iswi/ISWI_School2011.htm

http://stara.suh.sk/id/iswi/ISWI_School2011.htm

Ground-based Solar Observations in the Space Instrumentation Era

5-9 of October, 2015

Coimbra Solar Physics Meeting
University of Coimbra
Coimbra, PORTUGAL

LOC

T. Barata
S. Carvalho
I. Dorotovič
T. Esperança
J. Fernandes - Chair
A. García
D. Maia
A. Morozova
D. Passos

SOC

J. Aboudarham (France)
F. Clette (Belgium)
I. Dorotovič (Slovakia) - chair
C. Fischer (Germany)
L. Fletcher (United Kingdom)
N. Gopalswamy (USA)
A. Kučera (Slovakia) - co-chair
D. Maia (Portugal)
M. Sobotka (Czech Republic)
Y. Suematsu (Japan)
M. Temmer (Austria)
J. Trujillo-Bueno (Spain)
G. Tsiropoulou (Greece)
B. Vršnak (Croatia)

Organizers:

Geophysical and Astronomical Observatory of the University of Coimbra
Center of Geophysics of the University of Coimbra
Geo-Space Sciences Research Centre of the University of Porto
Slovak Central Observatory, Hurbanovo
Multidisciplinary Centre for Astrophysics of the Instituto Superior Técnico

<http://www.mat.uc.pt/~cspm2015/>

Sponsors

Fundação para a Ciência e a Tecnologia

POZOROVANIE RÁDIOMETEOROV:

Prvá zostava: **horizontálne** polarizovaná log-periodická anténa (400-1300 MHz, 6 dB), rádioprijímač Yaesu VR-5000, prijímaný je signál z televízneho vysielateľa **Ľvov** (Ukrajina), **49,739 MHz**

Druhá zostava: **vertikálne** polarizovaná log-periodická anténa, prijímaný je signál z vysielateľa **GRAVES** (Francúzsko) pre komunikáciu s družicami Zeme, **143,05 MHz**.

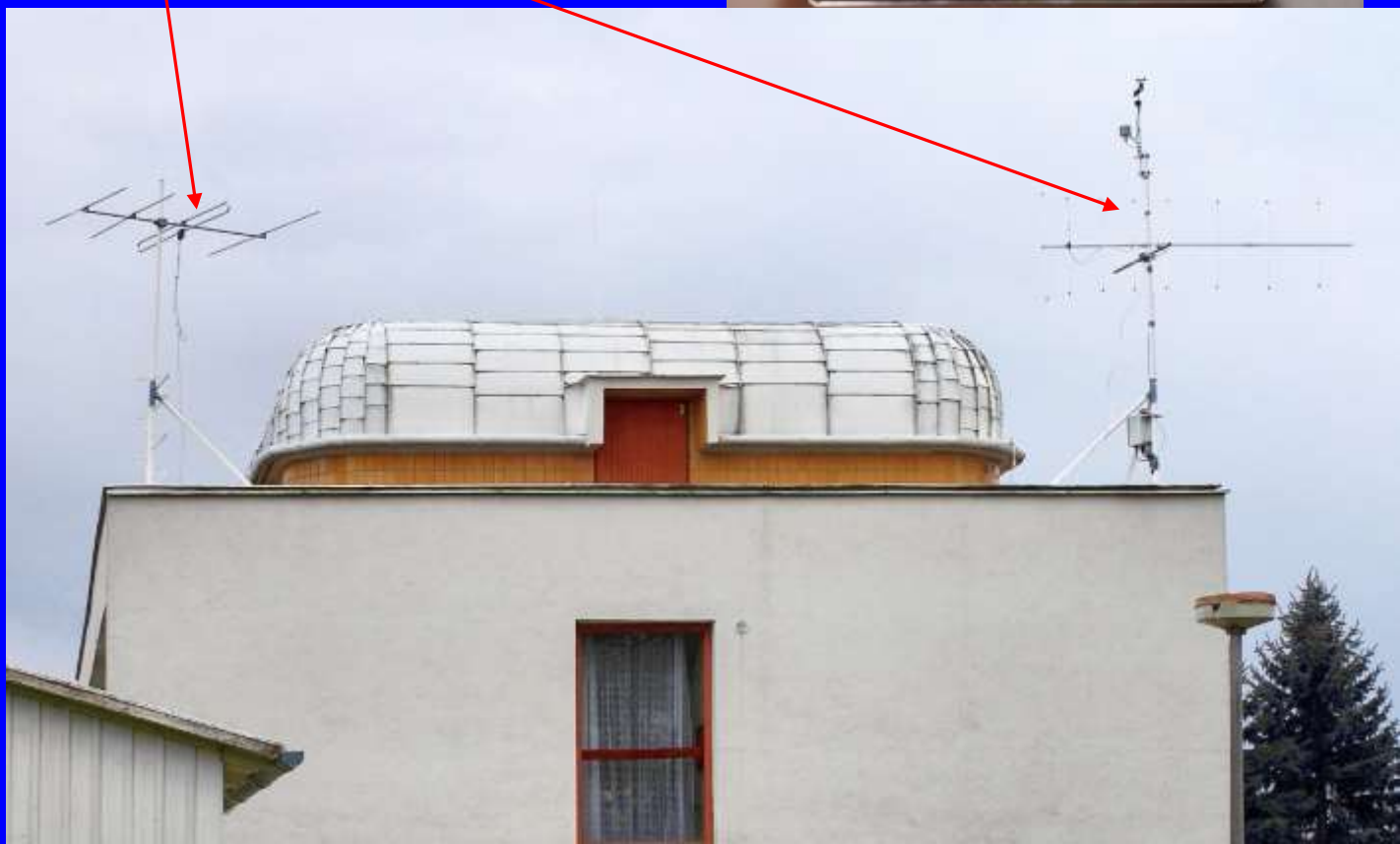
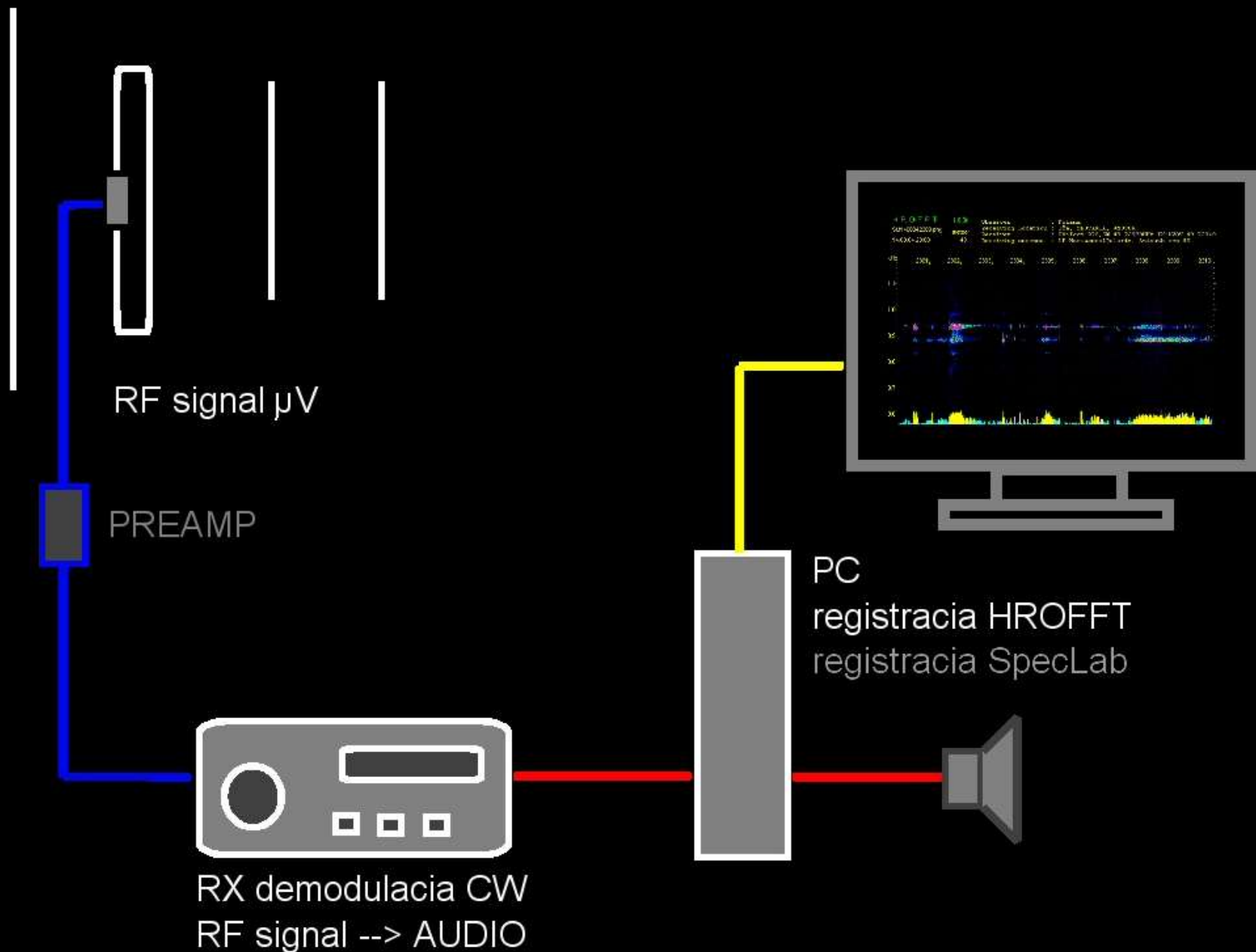

Schéma zapojenia registračnej zostavy:

Porovnanie vizualných a radiových pozorovaní

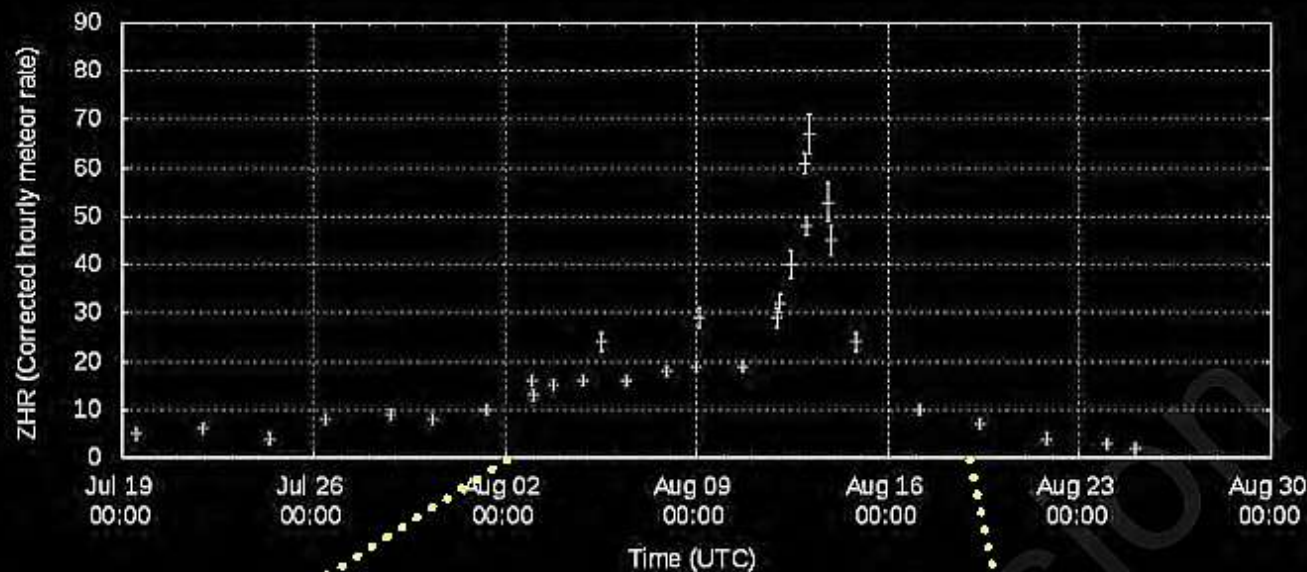

Figure 4 ■ Reduced hourly counts of visual meteors (<http://www.imo.net/live/perseids2014/>).

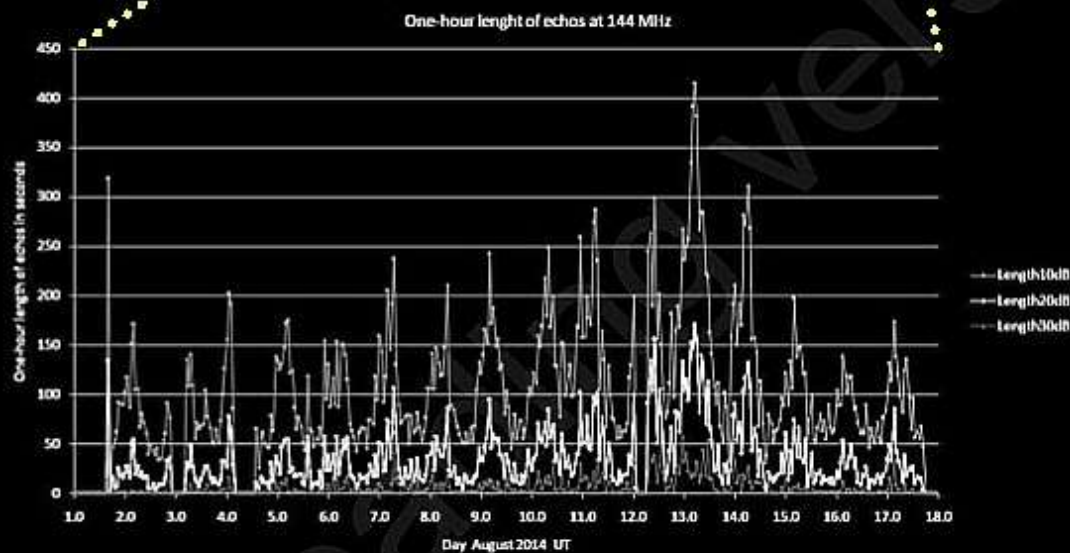
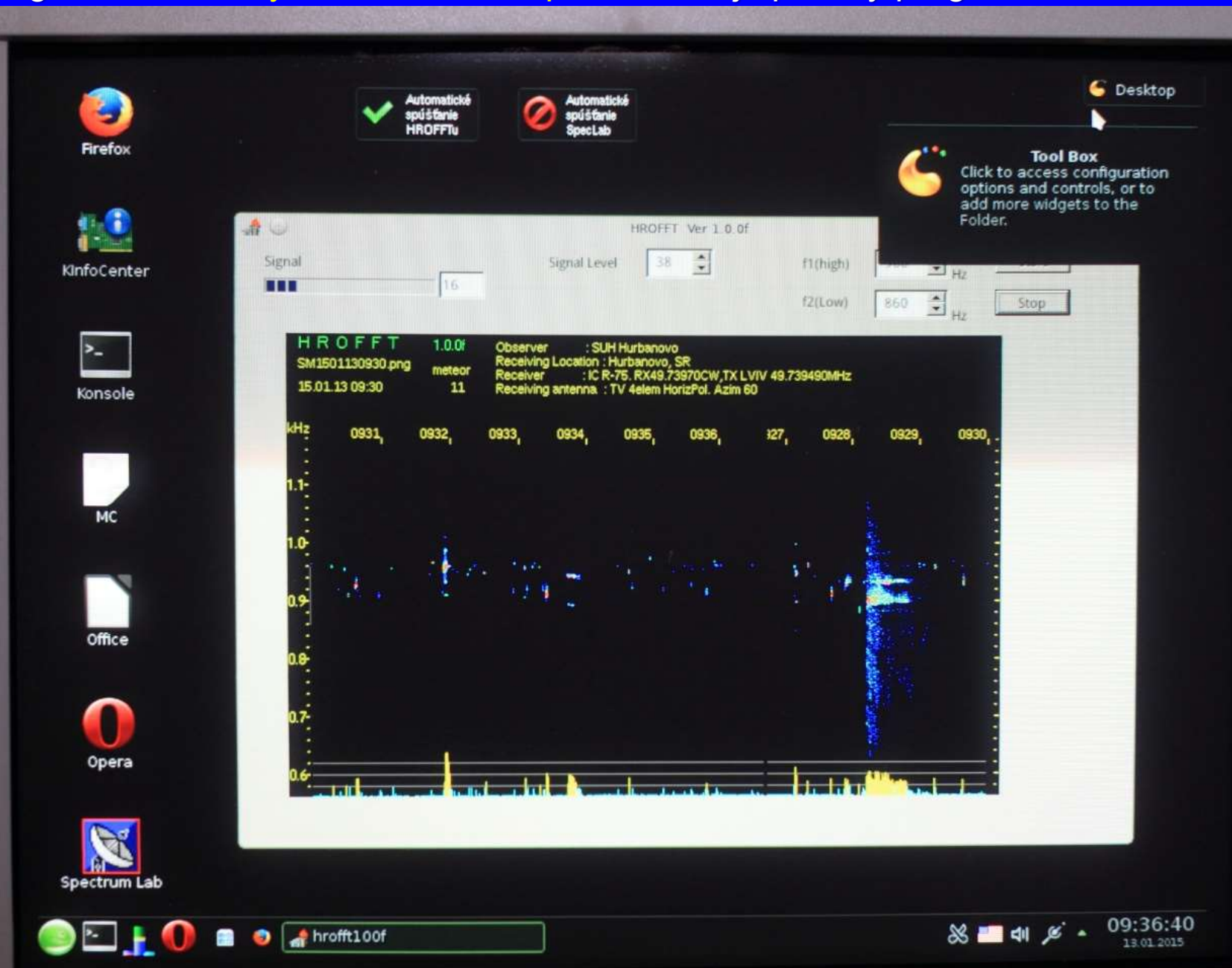

Figure 5 – One-hour values of echo length totals for the 144 MHz registration at the levels of 10 dB, 20 dB, and 30 dB.

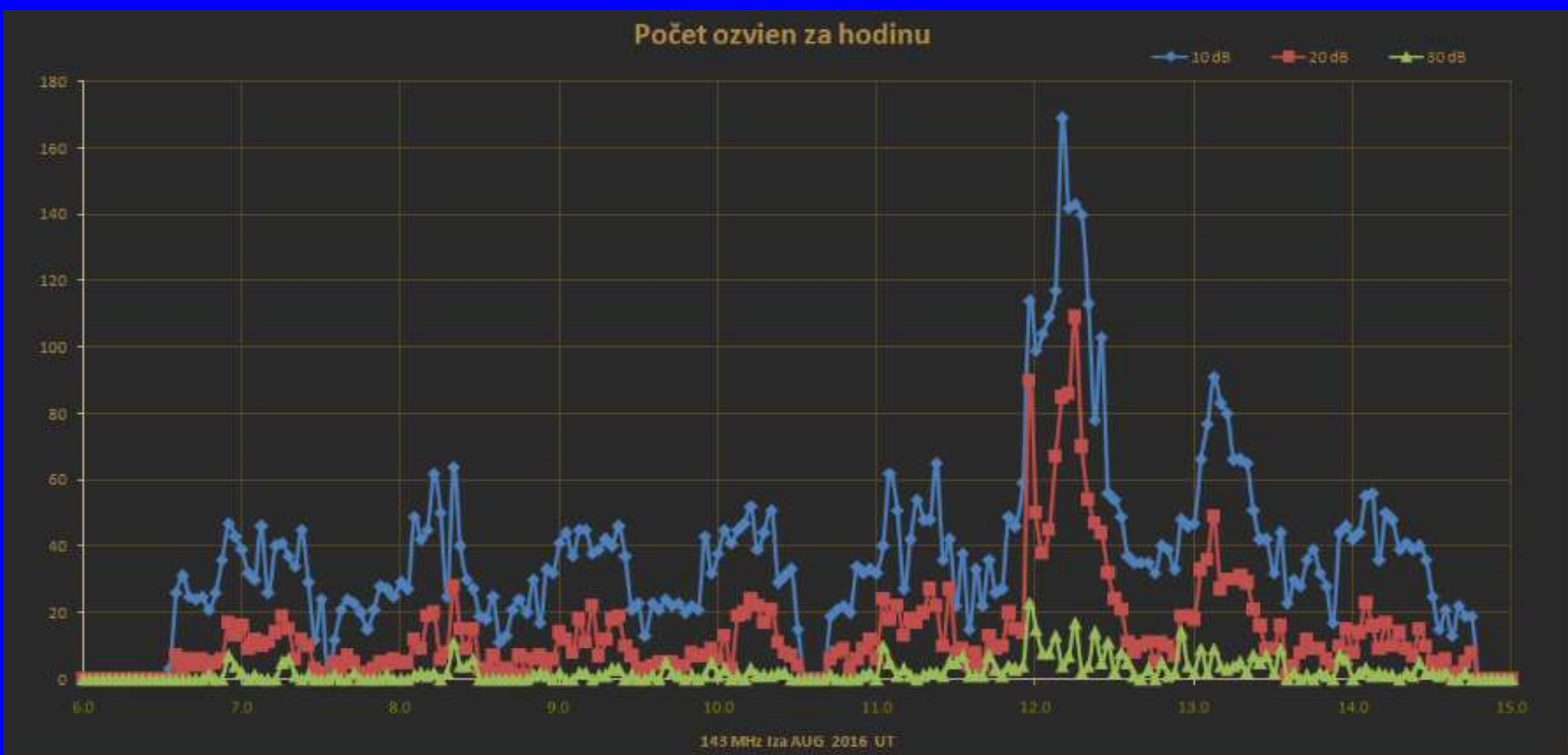
Na registráciu rádiových ozvien od stôp meteorov je použitý program **HROFFT 1.0.0**:

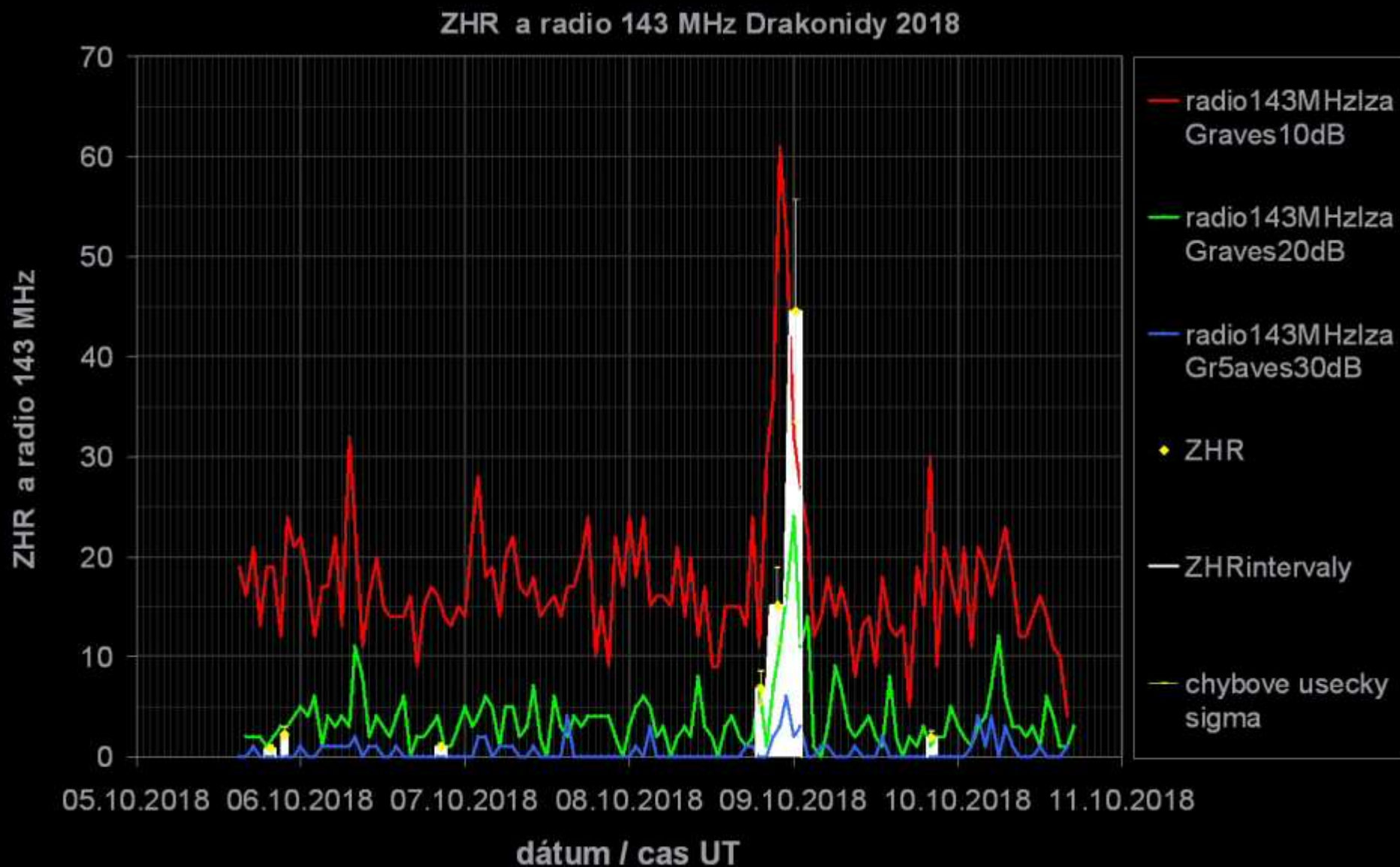
www.suh.sk ... Online dáta ... Rádiometeory ...

UKÁŽKY REGISTRÁCIE:

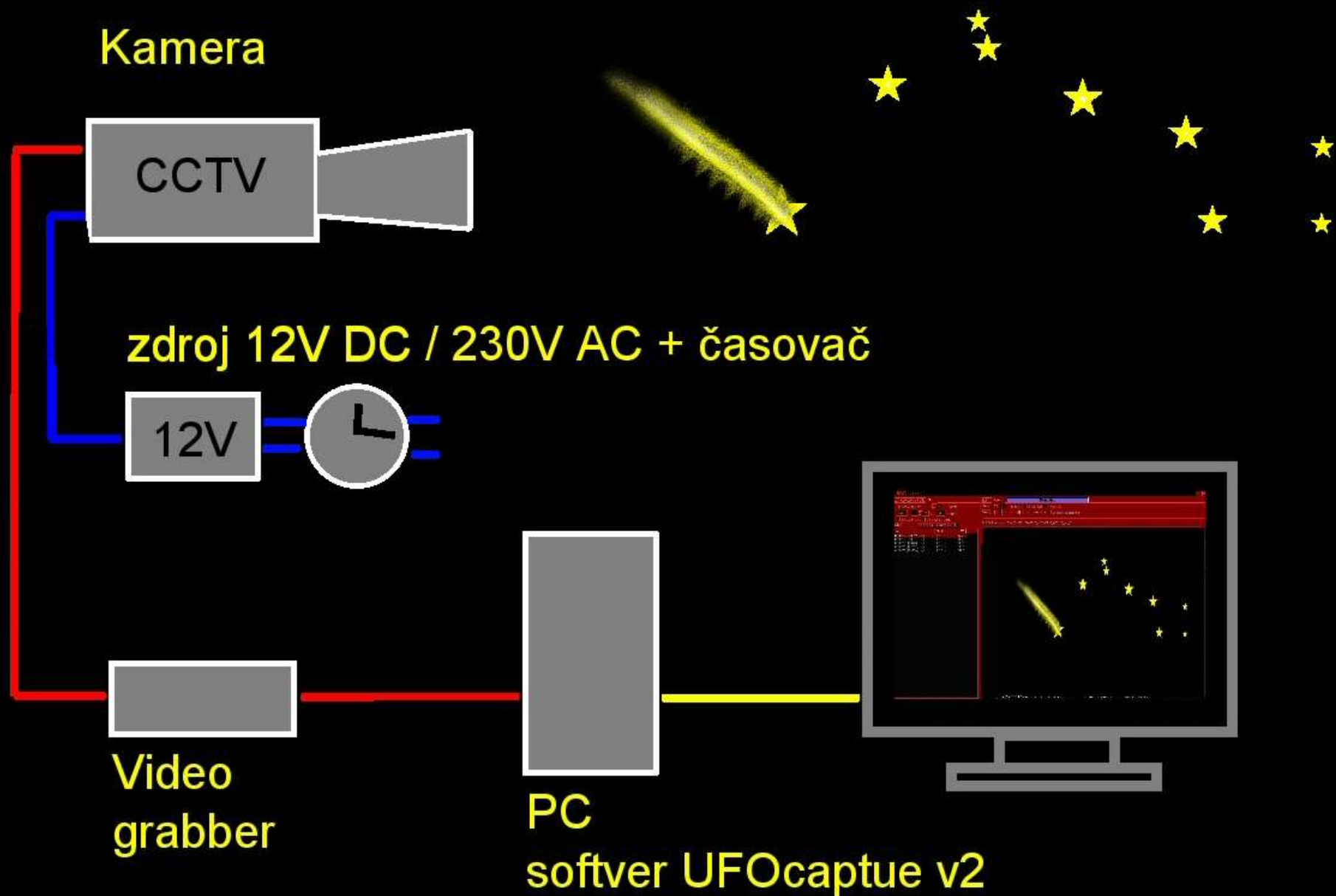
Perzeidy 2016

Drakonidy 2018

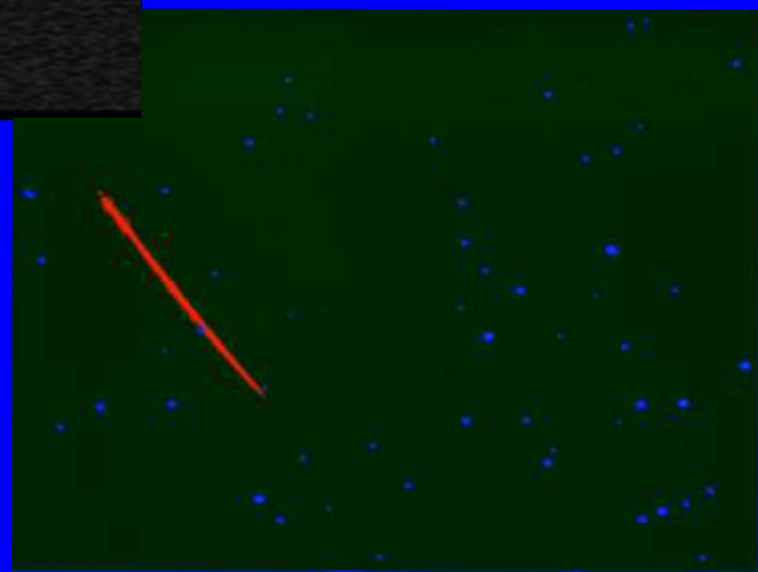

VIDEOREGISTRÁCIA METEOROV:

2019/08/06 23:36:09.9 0045 00057 V00014+106 UFDcaptureV2

VÝSKUM EXOPLANÉT A PREMENNÝCH HVIEZD:

- Hľadanie exoplanét okolo bielych trpaslíkov:
- **bilaterálny projekt:** Slovensko - Ukrajina,
- **cieľ:** identifikácia exoplanét okolo bielych trpaslíkov,
- **metóda:** fotometria, hľadanie tranzitov,
- **výber objektov:** na základe farebného indexu,
- **analýza:** spracovanie pozorovaní, periódová analýza, modelovanie svetelných kriviek.

Observatory at peak Terskol, Northern Caucasus

Observatory in Hurbanovo, Slovakia

Observatory in Lisnyky, Ukraine

Stari Lesná Observatory, Slovakia

MAO NASU, Ukraine

Skalná Pleso Observatory, Slovakia

Fig. 3. Available small telescopes

Candidate No1 SDSS J070546.78+393453.4

gmag	umag	rmag	imag	zmag	gmag_extinction
16.51	16.11	16.67	24.37	17.25	0.292130

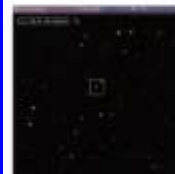
Constellation: Auriga
RA: 07h05m46.63s
Dec: +39°35'00.0"
Apparent magnitude: 15.15

Candidate No2 SDSS J220823.66-011534.0

gmag	umag	rmag	imag	zmag	gmag_extinction
21.75	18.42	18.79	19.07	19.84	0.351438

Constellation: Aquarius
RA: 22h08m23.67s
Dec: -01°15'33.2"
Apparent magnitude: 18.15

Candidate No3 SDSS J131156.70+544455.8

gmag	umag	rmag	imag	zmag	gmag_extinction
18.52	24.65	17.07	16.05	15.49	0.087918

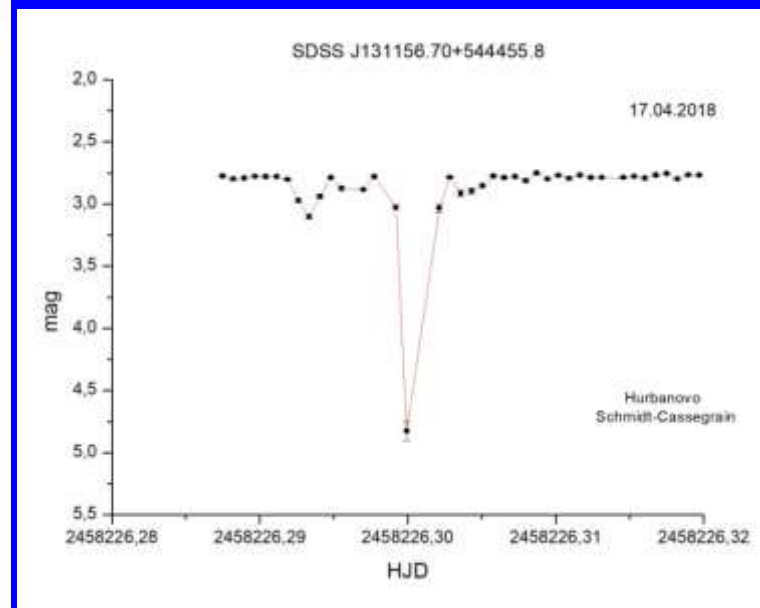
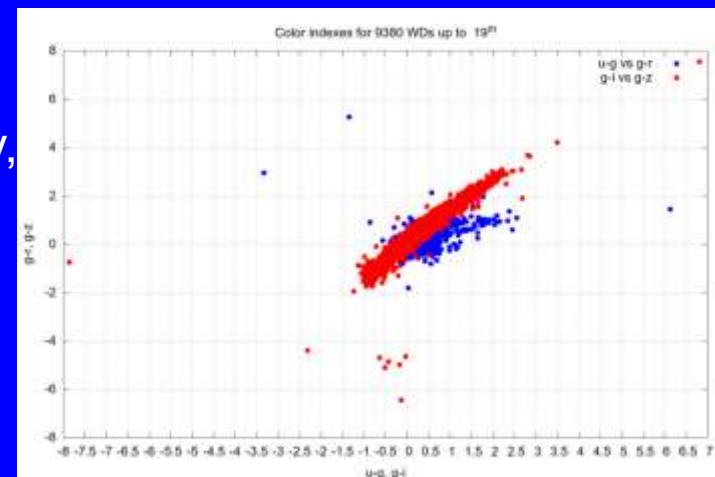
Constellation: Ursa Major
RA: 13h11m56.95s
Dec: +54°44'54.1"
Apparent magnitude: 16.5

Candidate No4 SDSS J085612.42+143756.9

gmag	umag	rmag	imag	zmag	gmag_extinction
25.08	23.73	19.81	18.27	17.52	0.165427

Constellation: Cancer
RA: 08h56m12.42s
Dec: +14°38'00.1"
Apparent magnitude: 18.2

Výsledky: identifikácia prvých možných tranzitov, napr. pri hviezde SDSS J131156.70+544455.8.

Hľadanie mladých tranzitujúcich exoplanét:

- medzinárodný projekt: **Young Exoplanet Transit Initiative (YETI)**, cca 20 krajín sveta, aj SR,
- **cieľ**: testovať vývojové modely planét, hľadať mladé planéty, premenné hviezdy,
- **metóda**: fotometria, hľadanie tranzitov, metóda radiálnych rýchlostí,
- **výber objektov**: mladé otvorené hviezdokopy, napr. ι Per a χ Per, IC 4665,
- **analýza**: spracovanie pozorovaní, periódová analýza, modelovanie svetelných kriviek, spektroskopická dráha.

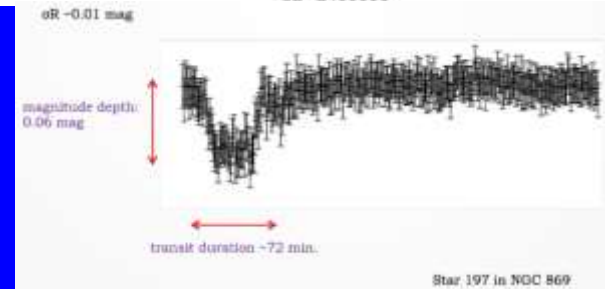
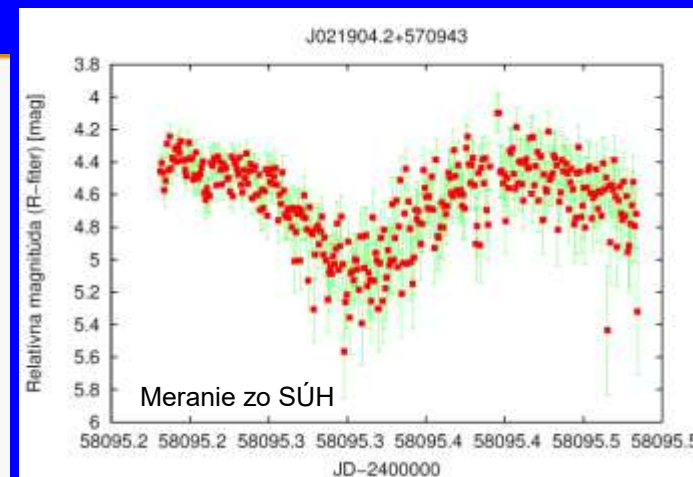
Open cluster name	Central coordinates J2000.0 RA [h : m : s] Dec [° : ' : "]		Age [Myr]	Distance [pc]	V [mag]	Angular radius of the cluster [deg]	No. of member stars
ι Per (NGC 869)	02:19:00	+57:07:42	12	2079	4.9	1.75	~3000
χ Per (NGC 884)	02:22:18	+57:08:12	11	2345	5.7	1.75	~2300
IC 4665	17:46:18	+05:43:00	43	352	4.2	1.00	382

Credit: V. Wendel, J. Popsel, S. Binnewies

Credit: DSS

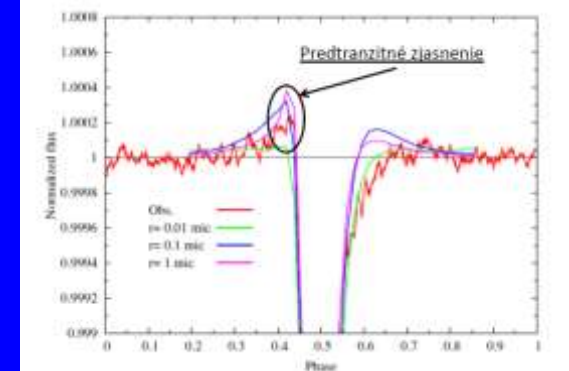
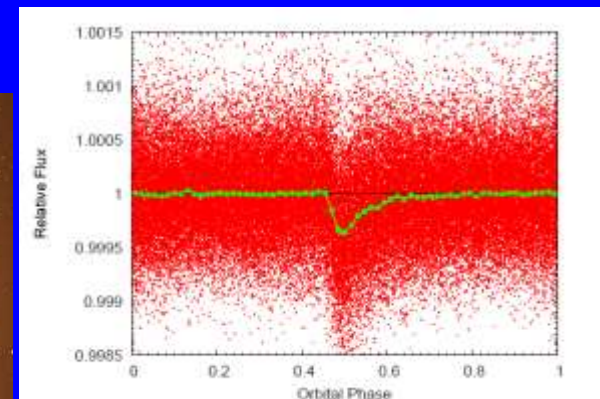
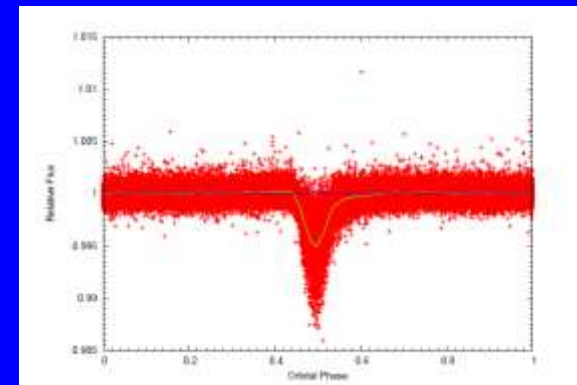
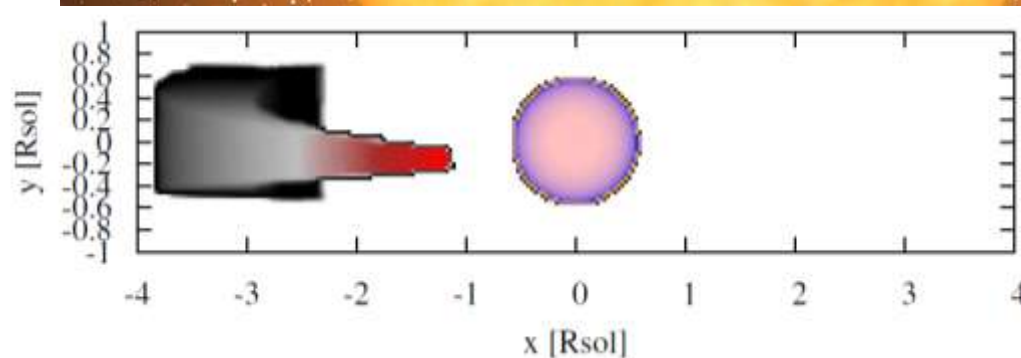

Credit: ESO/L. Calçada

Výsledky: identifikácia prvých exoplanetárnych kandidátov, spektroskopické sledovanie objektov.

• Detailná analýza rozpadávajúcich sa exoplanét:

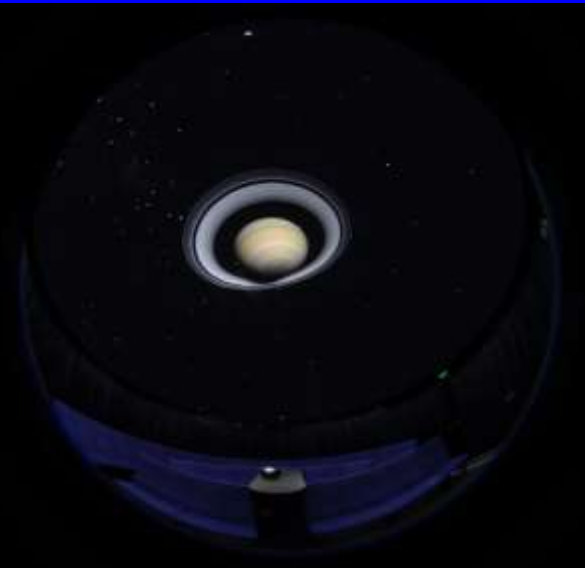
- **bilaterálny projekt:** Slovensko - Česko,
- **cieľ:** zistiť fyzikálne a chemické charakteristiky týchto planét,
- **metóda:** presná družicová fotometria (*Kepler*),
- **výber objektov:** podľa asymetrie tranzitnej svetelnej krivky,
- **analýza:** spracovanie pozorovaní, periódová analýza, modelovanie prachového chvosta planéty.

Výsledky: zistenie fyzikálnych charakteristík rozpadávajúcej sa exoplanéty KOI-2700b.

Metodické a popularizačno-vzdelávacie oddelenie SÚH: **VZDELÁVACIE A POPULARIZAČNÉ AKTIVITY:**

Digitálne planetárium SÚH (od roku 2015):

Slávnostné otvorenie digitálneho planetária 9. 3. 2015

Ponuka celokupolových filmov:

Fulldome filmy v ponuke

Štyri ročné obdobia

Predstavenie oblohy a súhvezdí
na jar, v lete, na jeseň, v zime.
4 samostatné filmy.
Dĺžka: 12 min.

Slnecná sústava

Predstavenie planét slnecnej sústavy
a vesmírnych objektov,
ktoré sa v jej hraniciach nachádzajú.
Dĺžka: 12 min.

Let na Mesiac

Výpravy človeka na Mesiac nie sú
iba záležitosťou minulosti,
ale aj plánmi do budúcnosti.
Dĺžka: 9 min.

Dva malé kúsky skla

Rozprávanie o histórii a vývoji
teleskopu, s technologickými
výzvami pre moderné observatóriá.
Dĺžka: 23 min.

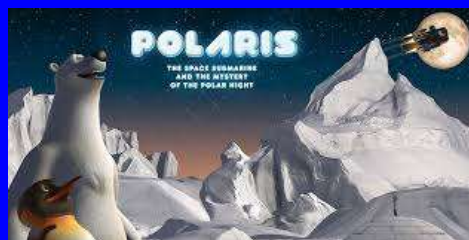
IBEX

Skúmanie hraníc slnecnej sústavy
a okolia galaxie.
Dĺžka: 28 min.

Súčasťou programu v planetáriu je sprevádzanie
aktuálnou hviezdou oblohou alebo slnecnou sústavou.
Múzeum Dr. Mikuláša Konkoly Thege Vás oboznámi
s históriou hvezdárne v Hurbanove.

V prípade jasnej oblohy je pri návšteve historickej budovy možné
pozorovanie astronomickým ďalekohľadom.

www.suh.sk

Pripravujeme:

<http://www.suh.sk/nasa-ponuka/nove-filmy-v-planetariu>

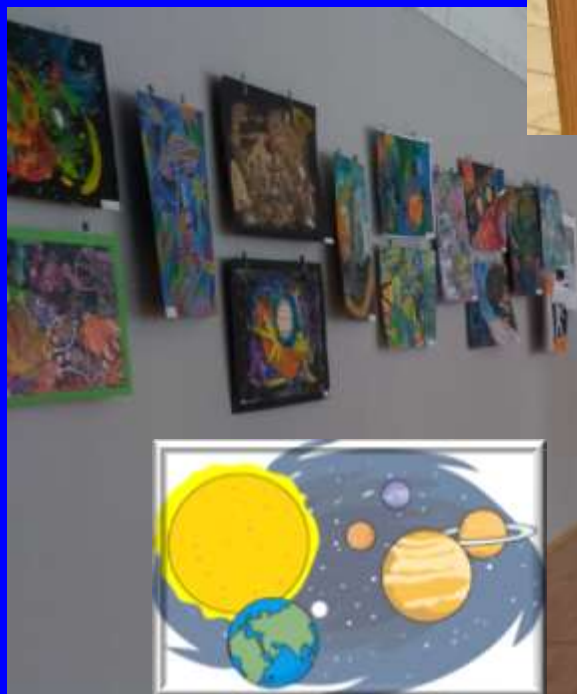
- **Astrozrazy: Letné sústreďenie mladých astronómov Slovenska (LSMAS) a Zraz mladých astronómov Slovenska (ZMAS)**

Letné
sústreďenie
mladých
astronómov
Slovenska
2019

Sút'aže: • výtvarná: Vesmír očami detí,

- vedomostná: Čo vieš o hviezdach? ,

- fotografické: **Astrofoto**

a **Sviet'me si na cestu ... nie na hviezdy**

**INTERNATIONAL
YEAR OF LIGHT
2015**

Astronomická olympiáda: celoslovenské finále v HaP v Žiari nad Hronom

16. -17. 4. 2019

Organizátori: SÚH a SAS pri SAV

- Astrofilm: www.astrofilm.sk

- pôvodné filmy, audiovizuálne programy, rôzne interaktívne prezentácie z oblasti astronómie a jej príbuzných vedeckých a technických disciplín.
- cestopisné filmy a prezentácie z astronomických expedícií.

- Pomaturitné štúdium astronómie: 25. cyklus - 2019/2020 a 2020/2021**

23. cyklus

24. cyklus

- Semináre pre absolventov PŠA:**

50 rokov SÚH a 50 rokov PŠA

Konferencia „Mikuláš Thege Konkoly a 145 rokov hvezdárne“

18. – 20. mája 2016

Seminár „Prezentačné techniky pri popularizácii astronómie“ - november v každom nepárnom roku

2017

MEDZINÁRODNÁ
ASTRONOMICKÁ
ÚNIA
1919 - 2019

Partneri

Astronomický ústav Slovenskej akadémie vied

IAU100.sk

<https://www.astro.sk/iau100/>

Medzinárodná astronómická únia (IAU) bola založená v roku 1919. Storočie činnosti IAU prinieslo množstvo úžasných astronomických objavov a poznatkov, viedlo k vzniku a vývoju mnohých prevratných technológií, no predovšetkým prebúdalo zvedavosť a tvorivosť ľudí na celom svete.

Kalendár nadchádzajúcich podujatí

23. a 24. marec | Deň astronómie 2019

13. apríl | Sympóziu astronomov amatérov

24. - 26. apríl | Konferencia venovaná M. R. Štefánikovi

16. máj | Medzinárodný deň svetla

31. máj - 2. jún | Bezovec 2019

4. jún | Život a dielo Maximiliana Hella

17. - 21. jún | Meteoroids 2019

20. júl | 50. výročie pristátia ľudí na Mesiaci

27. júl a 3. august | Dni otvorených dverí na

Observatóriu Lomnický štít AsÚ SAV

25. - 28. september | Astronomické Slovensko 2019

SLOVENSKÉ
NÁRODNÉ
MÚZEUM

Prirodovedné múzeum

Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove

Slovenská
Astronomická
Spoločnosť

pri Slovenskej akadémii vied

Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV

Slovenský zväz astronómov

Seminár „Milan Rastislav Štefánik: Muž Slnka“

24. – 26. apríla 2019

Organizátori: SÚH, Spoločnosť Milana Rastislava Štefánika (SMRŠ)
so sídlom v Brezovej pod Bradlom, SAS pri SAV a Mesto Piešťany

Účastníci konferencie
pred Hotelom Park
v Piešťanoch.

Praneter M. R. Štefánika: **Tamara Michaela Dudášová**, rodená Štefániková

- Špecializované prednášky:

• Verejné pozorovania: Čiastočné zatmenie Slnka 20. 3. 2015

Prechod Merkúra pred slnečným diskom 9. 5. 2016:

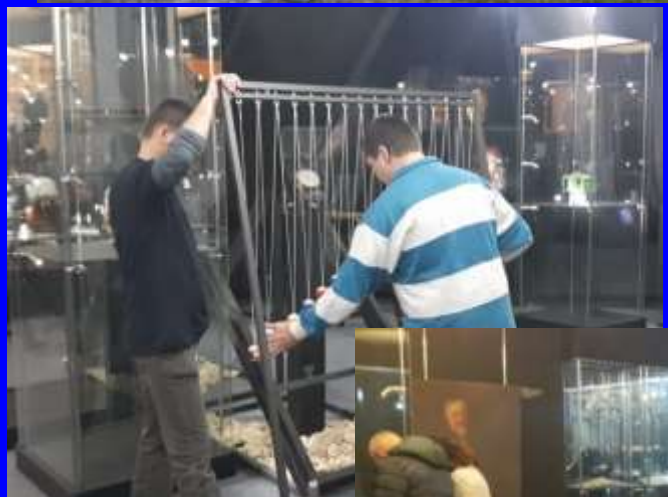

Pozorovanie Slnka

Úplné zatmenie Mesiaca 27. 7. 2018:

Deň hviezdárni a planetárií:

Európske solárne dni:

Energetická dôležitosť našej najbližšej hviezdy
ako obnoviteľného zdroja energie.

<http://www.solarnedni.sk>

Vladimír
Remek

Ivan
Bella

Bertalan Farkas

Dimitriu Prunariu

Mirosław Hermaszewski

Sigmund Jähn

Project title:

Universe to reach? In Planetarium!

Acronym: UNITRIP

Programme: ERASMUS+ (Agreement number: 2018-1-CZ01-KA204-048057)

Period: 1 October 2018 – 30 September 2020

Coordinator: Hvězdárna a planetárium Brno, p. o. (Czech Republic)

Partners: Slovak Central Observatory, Hurbanovo (Slovakia) - Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, Budapest (Hungary) - Complexul Astronomic, Baia Mare (Romania) - Zielonogórski Ośrodek Kultury, Zielona Góra (Poland) - Planetarium Hamburg (Germany)

Hvězdárna
a planetárium
Brno, p. o.
(Czech Republic)

Slovak Central
Observatory,
Hurbanovo
(Slovakia)

Tudományos
Ismeretterjesztő
Társulat, Budapest
(Hungary)

Complexul
Astronomic,
Baia Mare
(Romania)

Zielonogórski
Ośrodek Kultury,
Zielona Góra
(Poland)

Planetarium
Hamburg
(Germany)

The project of strategic partnership "Universe to reach? In planetarium!" connects partners from six European countries who are dedicated to education in technical and natural sciences, and who encourage interest in these disciplines and critical thinking in public. It focuses on astronomy and space technologies. Astronautics has a truly exceptional position among natural and technical sciences...

Edičné a informačné oddelenie SÚH

EDIČNÁ ČINNOSŤ:

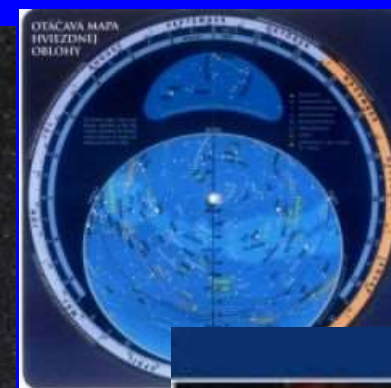

- Vyjdú tmavé hviezdy na svetlo?
- Ako štvornožce dobýjali pevninu
- Miliardári v kozmickej aréne

• Svietme si na cestu...nie na hviezdy 2018

<http://www.suh.sk/nasa-ponuka/publikacie>

Mechanicko-optická dielňa:

- vyhotovenie a servis astro-
nomických prístrojov i dopln-
kov pre vedecko-výskumnú
a pozorovateľskú činnosť SÚH.

- **služby pre verejnosť**: úprava okulárového výťahu, vyhotovenie replík ďalekohľadov, pohliníkovanie zrkadiel, (objektívov i sekundárnych zrkadiel ďalekohľadov), technicko-poradenská služba v oblasti astronomickej techniky, ...

Originálne exponáty refraktorov
M. Hella v Technickom múzeu vo Viedni.

Repliky refraktorov M. Hella.

POHLINÍKOVANIE:

pred

po

hliník na meandri

kontrola optickej plochy Ronchiho mriežkou

• **Múzeum Mikuláša Thegeho Konkolyho**

v Hurbanove bolo zriadené v roku 2006 ako múzeum astronómie s celoslovenskou pôsobnosťou. Múzeum je organizačne začlenené ako súčasť Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove.

*noc a múzeí
galérií*

sobota
18
máj 2019

*Night of Museums
and Galleries*

www.nmag.sk

Ďakujem za pozornosť!

© Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove, <http://www.suh.sk>